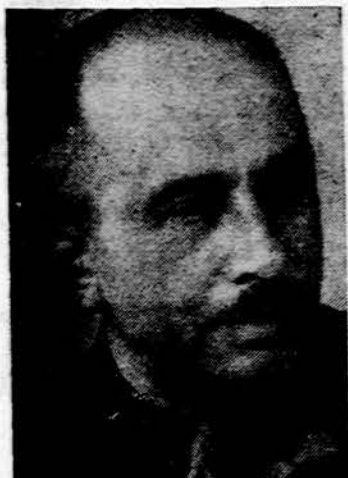

Ar atomo tyrinėjimai pradėjo naują erą?

JONAS RUGIS

Jonas Rugis

Žmogaus minties keliuose *)

Siais laikais labai daug kalbama apie naujas eras. Atrodo, kad naujos eros pradeda net daugelį kartų įvairiais istoriniais įvykiais. Išmetus į erdves gyvą šunį, buvo rašoma apie naujos eros pradžią, o pasiuntus į erdves beždžionę, maža betruko, kad būtime pradėję beždžionės erą. Kad išvengus tokių ir panašių tragikomiškų nesupratimų, kalbant apie naują erą, pradžioje reikia išsiaiškinti, apie kokią naują erą kalbėsime, ką skaitysime naują erą.

Cia norima kalbėti apie žmonijos minties gyvenimą, apie žmonijos proto darbo pažangą ir specialiai apie tą pažinimo sritį, kurią vadiname mokslu. Taigi klausimas būtų toks: Ar mūsų laikais prasidėjo nauja mokslo era?

Žmonijos minties pažangos keliuose pastebimi posūkiai ir perėjimai į naujus platesnius kelius, kurie atveria žmogaus protui naujus platesnius akiračius. Toksai perėjimas į naujos krypties ar naują, platesnį mintijimo kelią ir sudaro naujos eros pradžią, kuri pradeda naują, epochinį mokslo vystymąsi, kol vėl prieinama kitos, naujos eros pradžią.

Naujos eros pradžia tai nėra koks ryškus momentas, paskira data, bet trumpesnis ar ilgesnis laikotarpis, trumpiau ar ilgiau užsitęsęs procesas. Tą procesą paprastai įvykdo keli žmonijos minties genijai, kuriuos supa eilė smulkesnių mokslo galiūnų. Ir stebėtinai dalykas, kad tokių išimtinų žmonių grupė atsiranda reikalingu laiku, tartum vykdydami Apvaizdos patvarkymą ir atsišiepdamieji duoto laikotarpio pareikalavimą, išreikšdami laiko dvasią.

Klausimas, ar mokslas pradėjo naują erą, yra ypač jodamus mūsų laikais. Mokslas jau nuo seniau vaidina didelį vaidmenį žmonijos gyvenime. Vienok mūsų laikais mokslo ir jo pritaikymų reikšmė žmonijai pasiekė milžiniškos svarbos, vis dar didėjančios ir pasireiškiančios įvairiose žmonijos gyvenimo srityse. Ir tai neleidžia mums likti abejingais tam, kas dedasi mokslo srityje ir kokie esminiai pasikeitimai mokslo raidoje vyksta.

Metafizikos amžiai

Paskutinis (prieš mūsų laikų) didysis posūkis mokslo pažangos kelyje, naujos mokslo

eros pradžia įvyko pabaigoje XVI-ojo ir XVII-ame šimtme-tyje.

Iki to laiko gamtos mokslų kaip ir nebuvo. Viduramžių universitetuose buvo tik teologijos, filosofijos ir teisės fakultetai ir kiek vėliau atsirado medicinos fakultetai.

Nors viduramžiai daugeliu atvejų buvo žiaurūs laikai, bet, iš kitos pusės, tai buvo ir gražus laikas dvasinio, idėjinio pakilimo. Tų laikų mokslas nesidomėjo aplinkos pasireiškimais, netyrinėjo gamtos reiškinių, bet stengėsi pažinti dalykų esmę mintijimo, mąstymo būdu, eidamas logikos keliais, nustatytas Aristotelio. Idėjinis, dvasios pradą viešpatavo mintijimo pasaulyje. Tai buvo era metafizikos, era filosofijos.

Fizikos era

Bet jau XVI amžiuje atsiranda mokslininkų, kurie pradeda domėtis ir tyrinėti, kas dedasi mus supančiame pasaulyje. Tame šimtmečiuje pasirodo garsus Koperniko veikalas, rezultatas jo kruopščių tyrinėjimų ir skaičiavimų apie žemės sukimosi aplink saulę. O XVII šimtmečiuje mokslas pradeda jau sistemingai domėtis gamtos reiškiniais. Mokslininkai XVII šimtmečio tyrinėja gamtą ne tik stebėjimo keliu, bet ir pradeda vykdyti įvairius bandymus, eksperimentus. Stebėjimais ir eksperimentais pasiremiant, iš jų davinii išvedami gamtos dėsniai ir juos aiškinančios teorijos. Toji era todėl vadinama eksperimentinio mokslo era, kurioje iš nustatytų faktų indukcijos, apibendrinimo keliu buvo daromos išvados. Tai buvo fizikos era, pakeitusi metafizikos erą šūkiu: Fizika, saugokis metafizikos! Šioje eroje vyravo Newtono genijus, paskelbęs klasikinę mechanikos teoriją.

Pirmuosius šios eros mokslininkus greitai pasekė pirmieji mokslo žinių pritaikintojai, kaip pvz. James Watt'as, garo mašinos išradėjas, ir kiti. Tai buvo logiškoji eiga šios eros vystymosi. Sukūrimas mašinų ir išsivystymas technologijos įgalino žmogų apvaldyti tas paslaptingas gamtos jėgas, kurias jis pažino mokslo dėka. Dvasinis pradą nustoja moksle dominuoti, o įsigali protas, kuris tampa garbinimo objektu.

Mokslo teikiamas pasaulio, kaip didžiulio mechanizmo, vaizdas veda prie materialistinės pasaulėžiūros. Dideli mokslo laimėjimai gamtos pažinimo srityje ir gamtos jėgų apvaldymas žmonijos tarnybai veda prie kraštutinio mokslo garbinimo, kur mokslas pradeda skaityti visagaliu. Tai scientizmo klestėjimas antroje XIX šimtmečio pusėje.

Atomų ir erdvių pasauliai

Bet štai tas išdidus mokslas, nejauciantis savos galios ribų, atmetantis bet kurias kitas žmonijos minties ar dvasios sritis, pasiekęs stebėtinų rezultatų gamtos apvaldyme, susiduria su naujais jam pasauliais. Tai yra begalinių mažybių — atomų pasaulis ir begalinių didybių pasaulis, žvaigždynas

Australijos eukaliptai....

Julija Švabaite

AUSTRALIJA, AUSTRALIJA...

*Raudonų apelsinų rankose
Išnoko tavo jaunystė.
Baltas veidas parodo pietų kaitroje —
Siela gyventi skubėjo...*

*Ištroškio moio žemė
Karštą vagą išskėlė,
Akis ugnimi užlejo...*

*Tarp išdžiūvusių palmių pirštų
Eukaliptai pilkais dantimis
Mane, kaip vyšnią, mūdraskė...*

*Mano trapusis,
Mano vienintelis džiaugsmas
Išdžiūvusia burna semia
Kaitriąją dykumų dainą...*

*Australija, Australija,
Baisaus nuovargio valandų
Paties Dievo sukurta
Aštuntoj dienoje,
Aštuntoje naktį...*

MEDŽIAI

*Gumos medžių pirštai mediniui,
Smėlio audrų išdrožti,
Mane tvirtai apkabino,
Kaulo žiedais surišo.*

*Tie medžiai — smėlio šlamėjos
Savo belapė dainą,
Kad jų šaknis atverčiau,
Rankomis žemę raudoną
Savo ženkliais išrašyčiau...*

Iš Lietuvos Knygos Klubo leidžiamo rinkinio „Šaltiniai teka amžinybėn“.

TĖVYNĖS ŽODŽIAI

*Brangūs tėvynės žodžiai
Išdžiūvo smėlėtose lūpose
Mylinio žemė...
Mano liūdnasis brolis,
Mano visų vienišiasias
Ant karštų akmenų
Paguldė galvą.*

*Mano pirmasis sūnus
Melsvas akis užmerkė,
Ir jo plaukų šviesumas
Išsiliejo į skaisčią žydromą —
Išsiliejo į šaurę...*

*Tik aš viena palikau,
Tik viena, išsilgus
Berželio skaudžių šakų
Sulos — asarų upės...*

MIRUSIŲJŲ ŽEMĖ

*Mirusieji nemiega, o tyli —
Isikibę į tavo pečius —
Jie verčia tave į srovę,
Draskydami save patius.*

*Jų rankos baltos išsineria —
Baltumas pranyksta naktį...
Jų rankos jau neišsikiria
Nuo akmenų pajūry...*

*Jų kojos jau nebesiskiria
Nuo smėlio ant tavo pečių —
Mirusieji nemiega, o tyli,
Alsodami žemės karščiu...*

talpinančių erdvių pasaulis. I užmėg Einšteinas su savo reliatyvumo teorijom. Nauja mokslo era turi naujus mokslo genijus. Naujos mokslo eros garbingi vardai tai: Rutherfordas, Planckas, Einšteinas, Bohras, Minkovskis (gimęs Lietuvoje), Curie šeima, Schroedingeris, Heisenbergas ir eilė kitų.

Medžiaga ir energija

Tų mokslininkų darbų rezultate griuvo senos teorijos ir sąvokos. Newtono klasikinė mechanika pasidarė siaura dali-

mi Einšteino teorijos, tinkanti tik žemiškųjų reiškinių aiškinimui, bet ne visatai ir jos reiškiniams. Laikas, erdvė, medžiaga nustoja buvusios nesikeičiančiomis, pastoviomis sąvokomis, o pasidaro reliatyvios sąvokomis. Senųjų mokslų erų pripažintos tiesos, laikytos savaime aiškiomis, tikromis, absoliutinėmis tiesomis, pasirodė esančios klaidingos. Medžiaga sutapatinama su energija. Šito įrodymu yra atominė

(Nukelta į 7 psl.)

KULTŪRINĖ KRONIKA

• „Ateitis“ duoda 1,000 dol. literatūrai. Lietuvių katalikų jaunimo žurnalas „Ateitis“ skiria 1,000 dolerių jaunųjų autorių novelės ir eilėraščių konkursui. Konkurse galės dalyvauti tik koksios knygos neįleidę autoriai. Tai puikus paskatinimas jauniems lietuviškos plunksnos bičiuliams. Netrukus bus paskelbta smulkesnės šio konkurso taisyklės, sąlygos ir konkurso juri komisija.

• Čiurlionio galerija susilaukė naujo vertingo pripažinimo: Suaugusių švietimo taryba Chicagoje, leidžianti specialų katalogą parodų ir kitų kultūrinių įvykių, dabar jau įtraukia ir Čiurlionio galerijos parodas, šalia kitų parodų Meno Institute bei pirmajaujančiose Chicago didmiesčio galerijose. Čiurlionio galerijoje šiemet numatoma visa eilė parodų, jų tarpe net ir kitataučių — latvių, ukrainiečių dailininkų.

• Kleopas Jurgelionis turi išvertęs Chajamo Omoro Raba-jatus. Literatūriniai sklandus poemos vertimas buvo paskai-tytas spalio 1 d. būreliui kul-tūrinių. Dalyvavo: Alė Rūta, Bern. Brazdžionis, D. Mitkienė, Br. Raila, Alg. Gustaitis, Tini-nis, prof. M. Biržiška, L. Kan-čauskas, dr. Luomis ir kt. Ver-tėjas ieško leidėjo.

• Kompozitorius Vladas Jakubėnas rašo stambų rašinį Lie-tuvių Enciklopedijos lietuviška-jam tomui apie lietuvių muziką. Rašinys bus skirtas specialiai kompozitorių sukurta muzikai, pradedant nuo lietuvių atgimi-mo laikotarpio XIX amžių ir baigiant dabartimi tiek išeivi-juose, tiek Lietuvoje. Tą uždavi-nį bevykdant, komp. Vl. Jaku-bėnas plačiai naudojasi J. Krei-vėno muzikine biblioteka, o taip pat ir jo didelėmis žinio-mis lietuvių muzikos istorijos srityje.

• Šiandien Jaunimo Centre atidaroma Spaudos paroda, ku-ri apims tremties einančią ir sustojusią periodiką ir knygą. Ekspонатų susidarys apie tūk-

šantis. Paminėtina, kad ir lei-dyklos išstatys savo leidinius. Ši paroda rengiama spaudos mėnesio proga. Ji gal ir nebus pilna, bet plačiai nušviečianti tremties spaudą, ypač periodi-ką. Matysimeėjusius bei einan-čius laikraščius: Australijoje, Argentinoje, Brazilijoje, Angli-joje, Kanadoje, Švedijoje ir ki-tur. Kas bus nauja, tai išėivių gyvenimas, parapijų istorija, organizacijų veikla. Matysime Kanados visų septynių Lietuvių Dienų leidinius. Ši paroda po jubiliejinės 1954 m. bus di-džiausia. (jv.)

• Dail. Antanas Tamošaitis kitąmet, spalio mėnesį, Chica-goje, Jaunimo centro patalpose rengia savo darbų pirmą para-dą tremtyje. Pasirodys ne tik su grafika, bet ir su tapyba. Jis nedalyvavo jokioje kolekty-vinėje parodoje paskutiniame 20 metų laikotarpyje. Taigi, bus jdomu. (jv.)

• Australijos dailininkų, dau-gumoj australų, paroda Čiurlio-nies galerijoje atidaroma lap-kričio mėnesį. Vėliau numaty-ta: Vilimo, Dargio, Žoromskio, Murino ir kitų parodos. (jv.)

• Tremties Mokykla neseniai atšventė savo 15 metų sukaktį, kai pasirodė pirmasis jos nu-meris. Tai buvo 1946 metais rugpjūčio mėnesį. Išėjo Vokie-tijoje, Nirtingene. Žurnalą įsteigė, leido ir redagavo mo-kyt. Anatolijus Kairys, nors pasirašydavo leidėju Nirtinge-no Lietuvių Tremtinių Draugi-ja. Tai tremties dienų lietu-viškai mokyklai skirtas žurna-las. Išėjo šeši numeriai, po 96 —140 psl. Pirmieji keturi buvo pavieniai, o du paskutiniai — dvigubi. Žymesni bendradarbiai: dr. J. Grinius, Nyka - Niliūnas dr. Grinius, prof. Z. Ivinskis, H. Nagys, prof. A. Maceina ir daug kitų. Sukaktis paminėta Chicagoje, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavi-mo metu, kuį dalyvavo dalis bendradarbių (jv.)

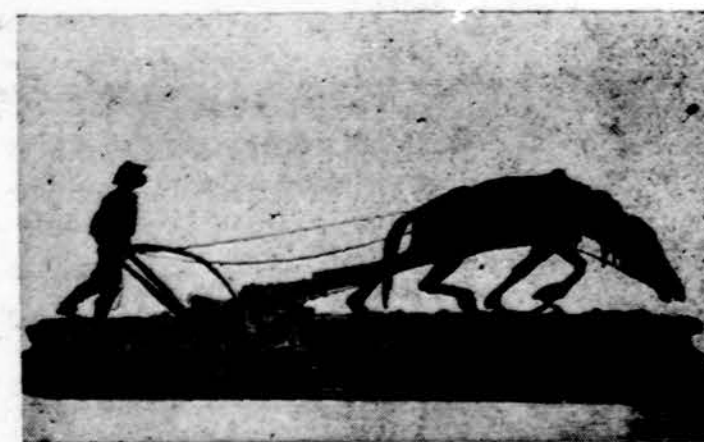
SKULPTORIUI PETRUI RIMŠAI MIRUS

Lietuviškąjį pasaulį aplėkė mliausias mūsų skulptorius. Jo aštuoniiasdešimtuosius metus mirė vienas iš individualiosios lietuvių dailės pradininkų — skulptorius Petras Rimša. Vė-lionis priklausė tam mūsų me-nininkų rateliui, kurio samonė-je XX amžiaus pradžioje gimė „Lietuvių dailės draugijos“ idė-ja ir pirmųjų lietuvių dailės pa-rodų organizavimo mintis. Tai pagarbiosios Čiurlionio, Žmuidzinavičiaus, Varno ir Rimšos pavardės.

P. Rimša gimė 1881 m., lap-kričio 23 d. Naudžių kaime, prie Vilkaviškio. Dailę studijavo Varšuvoje, Krokuvoje ir Petra-pily. Visą savo amžių P. Rimša

pasiliko realistinės krypties žy-zinia, jog Lietuvoje, eidamas aštuoniiasdešimtuosius metus mirė vienas iš individualiosios lietuvių dailės pradininkų — skulptorius Petras Rimša. Vė-lionis priklausė tam mūsų me-nininkų rateliui, kurio samonė-je XX amžiaus pradžioje gimė „Lietuvių dailės draugijos“ idė-ja ir pirmųjų lietuvių dailės pa-rodų organizavimo mintis. Tai pagarbiosios Čiurlionio, Žmuidzinavičiaus, Varno ir Rimšos pavardės.

Skulptorius Petras Rimša pa-laidotas spalio 4 d. Petrašiūnų kapinėse, prie Kauno. K. B.

Petras Rimša

Artojas

*) Santrauka paskaitos skai-tytos LKM akademijos suvažiavi-mo.

Anastazijos Tamošaitienės parodą aplankius

J. RIMVYDAS

Nauja pakopa
Dailininkės Tamošaitienės var-
das jau kažkaip organiškai ar
tradiciniai mūsų pasamoneje
yra suaugęs su tautiniais rū-
bais, kilimais, audiniais ir juos-
tomis. Tad ir ši karta, einant
į josios kūrybos parodą Jauni-
mo Centre, sau irgi vaizdavo,
jog parodoje pamatysiu audi-
nius su naujais piešiniais, stili-
zuotus tautinius rūbus ir t. t.
Tačiau, pasirodo, dailininkė jau
palypėjo į kitą kūrybinę pako-
pą. Ar aukštesnę, tai jau kitas
klausimas, nes ir kilimų kūry-
ba reikalauja ne vien tik tech-
niško meistriškumo, bet ir
įgimto talento dovanos. Juk
daugumas gobelių, ypač iš
XVI–XVIII šimtmečių, tai tik-
ri paveikslai — šedevrai.

Kalbos tik apie kostiumus

Parodoje yra 60 paveikslų,
kurį 40 — gouache (tapyti
vandeniniais dažais, sumaišy-
tais su skysta guma) ir 20 —
aliejaus tapybos. Visi tie Ta-
mošaitienės paveikslai turi dvi
būdingas žymes: spalvingumą
ir ritmingumą. Pirmiausia į
akį krenta harmoningas spal-
vingumas, kuris savyje turi ir
norvegų Munch'o, ir olandų Van
Gogh'o ir prancūzų Signac bei
Seurat spalvų derinimo. For-
mos atvirlgū, tai abstraktinė
kūryba, gal tik išskyrus goua-
che "Kūdros atspindžiai" ar
"Liūnų pakopos", kurios turi
šiek tiek ekspresionizmo žy-
mių. Užtat Tamošaitienės pa-
veiksluose randame linijų,
plokštumų, atspalvių derinimų,
kokiems visą savo kūrybą bu-
vo paaukojęs Pieto Mondrianis.

Gal todėl parodos atidarymo
metu kalbėtojai kalbėjo beveik
vien tik apie tautinius kostiu-
mus, o ne apie paveikslus. Pa-
rodos eiliniai lankytojai irgi
nemoka suformuluoti savo
įvertinimo, savo pažiūros, nors
tų paveikslų spalvingumas vi-
sus be išimties patraukia.

Abstrakčios tapybos pradžia

Vienas didelių meno esteti-
kos teoretikų Julien Christophe,
Seuratui diktuojant, savo 1889
metais paskelbtoje meno esteti-
kos dėsningumo teorijoje tei-
gia, kad menas tai harmonin-
gumas, gi harmonija, tai sugre-
tinimas, laipsniavimas kont-
rastų, spalvų, puspaspalvių, linijų,
plokštumų. Tą problemą gal
geriausiai pavaizdavo rašyto-
jas Irving Stone savo istori-
niais duomenimis paremtoje
knygoje "Gyvenimo aistra".
"Mano pastangos, — Seuratas
sakė Van Gogh'ui, — eina ta
kryptimi, kad iš tapybos pada-
rius abstraktinį mokslą. Turime
pasiekti matematinį dvasios
tobulumą. Dėka formulų,
išreikštų spalvomis, linijomis,
formomis, kiekviena žmogaus
patirtis gali būti suvesta į
abstraktinį patyrimą. Indivi-
dualizmas, personalizmas turi
išnykti, ir tapyba turi tapti
precizine, panašiai kaip archi-
tektūra".

Naujoji meno raida ir Ciurlionis

Braque nuėjo dar toliau, pa-
teikdamas savo formulę: "For-
mulė, dėsnių gali koreguoti
jausmą". Kaip tik iš tos for-
mulės bei didelių Rotterdamo
ir Amsterdamo architektūrinių
konceptų ir išaugo Pieto Mon-
drianis (1877–1944), kūryba, to-
ryškiausio abstraktizmo atsto-
vo. Ypač garsūs yra jo "Me-
džiai", kuriuose matome kaip
tik ir Tamošaitienės panaudo-
tas ritmingas formas.

1912–13 metais "Section

d'Or" grupėje Mondriani galu-
tinai suformulavo savo teoriją
apie meno kūrybos atpalaidai-
vimą nuo gamtos natūralumo
iluzijos. Greta Mondriani, ypač
Paryžiuje, abstrakcionizmo prin-
cipų suformulavimui daug pri-
sidėjo lietuvių kilmės praneu-
jų poetas ir meno kritikas
Apollinaire (Kostrovickis). Pir-
muoju ryškiausiu abstrakcinės
tapybos dailininku (1911 m.)
buvo laikomas V. Kandinski.
Bet mūsų meno kritikoje labai
pajistamas Aleksas Ramnit
"Abstrakte Kunst" puslapius
dar 1920 metais įrodė, jog pir-
mutiniu dailininku abstrakcio-
nistu reikia laikyti M. K. Ciur-
lionį, kuris jau 1904 metais ta-
pė abstraktinius paveikslus.
Tad toji meno kūrybos forma
lietuviams tapytojams nėra
svetima. Tai nenuostabu, nes
ji rišasi su ornamentine (ir
tuo pačiu, veik be išimties ab-
strakcine) kūryba. Ciurlionis sa-
vo abstrakciniais paveikslais

Tamošaitienė

Miško paguodos (guašas)

siekė išspręsti muzikos proble-
mas spalvomis. Bet tai kaip tik
ir pareikalavo architektūrinio
preciziškumo, ritmingumo. Mon-
driani teigimu — "Tikrovės
nuasmeninimas, tai ne vien tik
apvalynas meno nuo gamtos
bet kokios iluzijos, bet drau-
ge ir kova dėl tų formų vienin-
gumo, darnumo, harmonijos,
kad kūrėjas netaptų vien tik
dekoratoriumi". Abstrakcioniz-
mas, yra išaukęs meninėje
pasaulyje aršiausias ginčs, be-
sitiesiančius jau dešimtmečiais.
Vienas iš geriausių mūsų laikų
meno kritikų (pats menininkas
kubistas) Andre Lhote, 1956
m. sakėsi ginsias visuomet
abstrakcionizmą, nes žmogui
paveikslas ar kuriame kitame
meno kūrinyje svarbiausia yra
to kūrinio poitingumas, gi tuo
atžvilgiu, sako, abstrakcioniz-
mas turi tiesiog neišsėmiamas
galimybes, ypač savo spalvomis
ir savo harmoningumu. Neabe-
jotina taip pat, jog abstrakcio-
nizmas naikinas ribą tarp ta-
pybos ir poezijos, veik pries
dėl šimtu metų Lessingo už-
brėžtą jojo "Laokoone". Visą
mūsų patirtį vainikuoja sinte-
zė. Ta kryptimi eina ir tapyba,
bet tą kelią yra praėjusi ir
mūsų liaudis savo primityvio-
je, daugiausia ornamentinėje
kūryboje. Tad, meniškai lietu-

vio silai abstrakcionizmas nie-
kada nebuvo svetimas.

Naujoji Tamošaitienė

Taip įvertinant bet kokias
meninės kūrybos formas, da-
rosi labiau suprantama ir visi
A. Tamošaitienės paveikslai su
savo kiliminiu spalvingumu.
Juose randame suaragytų miš-
ko vaizdų iš paukščio perspek-
tyvos, kur "Pavasario ūgiai"
yra tiesūs, lygūs, neišvargę, gi
kuo arčiau žiemos, tuo labiau
jie yra išdrakinti ir spalvos
tampa vis mažiau sodrios. "Žil-
vyčių pluoštuose" matyti pri-
mityvus atspindys vandenį.
"Ziedų verpetuose", "Andros
ženkluose", "Lapkrėčio sūku-
riose" menininkė žiūri į miš-
ko gelmę pro rudens šakas ir
mato tą gelmę vienįsą. Užtat
"Liūnų pakopose" matome la-
bai subtilius spalvų derinimus,
perėjimus tarp paskirų atspal-
vių.

Dailininkės parinkti paveik-
slų pavadinimai rodo jos išsiū-
rėjimą į floros pasaulį. Pava-
sario žalum skaidrumas, auk-
sinis rudens spalvingumas, ly-
giai kaip šalnos sukurtų for-
telių turtinimas kiekvieną ste-
bėtoją žavi. Tai paslaptingas,
nuolat naujas ir drauge amži-
nas pasaulis. Dailininko pastan-
gos kaip tik ir siekia ne tik
užfiksuoti tų vaizdų esmę, bet

ir išreikšti jo esmę, bet

Kultūrinį santykių palaiky-
mas su ok. Lietuva pilnai įma-
nomas ir šioje, dabar egzistuo-
jančioje formoje, sekant kultū-
rinį lietuvių veikimą ir po sie-
giančią okupacijos leteną. Svar-
stymų grupės dalyviai pasisakė,
pripažįstą daugelį dabar
pasirodžiusių ok. Lietuvoje
mokslinių veikalų, išleidžiant iš
jų režimo uždėtus varžtus. Ypa-
tingai dideli ok. Lietuvos dar-
bai tautosakos rinkiniai etc.
Įdomūs darbai, kuriuose sunku
praktiškai režimę propagandą,
kaip foto - nuotraukų albumai,
vaizdinės architektūros ar se-
niųjų studijos etc. Vertos dė-
mesio plokštelės, iš kurių ma-
tyti ta linkme varomą veiklą.

Ok. Lietuvos stebėjimas,
svarstymų grupėje, buvo imtas
kaip palyginimas su esmine
svarstymų grupės tema apie
kultūrinę emigracijos reikšmę.
Kultūrinis emigracijos dar-
bams duotas teigiamas įverti-
nimas. Ypatingai tai ginama
jaunesnės kartos atstovų šioje
svarstymų grupėje. Laisvojo
pasaulio lietuvių turtėją visa-
pusinėmis žiniomis laisvojo pa-
sausio aplinkoje. Tai atspindi jų
pasaulėžiūrą, pasaulėjautę ir
kūrybiniuose darbuose. Visa
tai, be abejo, betarpiškai turina
emigraciją, o kartu ir visą tau-
tą. Vien tik formalūs palygini-
mai rodo, kad nedidelė emigra-
cija, kur kūrybinis darbas be-
ta kur savo intensyvumu pralen-
kia kūrybinis ok. Lietuvos
pastangas, ir tai rodo, kad kul-
tūrinė emigracijos reikšmė tau-
tai yra didelė. Visai tai tegali
būti įvertinta tik tolimesnėje
laiko perspektyvoje.

Žemė visiškai praras vandenį

Žemė praranda vandenį ir
ateis diena, kad ji bus vieni-
tyrlaukiai. Tai tvirtina astro-
nomas dr. J. C. Brandt, remda-
masis JAV laivyno raketų su-
siektais duomenimis. Raketos toli-
kos erdvėse rado vandenilio
dujų debesį apie 800,000 mylių
skersmens ir apie 4,000,000 my-
lių ilgumo. Jis aiškina, kad ga-
rai, pakilę apie 50 mylių į aukš-
tį, pasidaro taip skysti, kad
saulės spinduliai juos išsklaido
į deguonį ir vandenį. Suknes-
nis deguonis krinta žemyn, bet
lengvasis vandenilis nukelia to-
lyn, atsiskiria nuo žemės ir pa-

tenka į tolimesias erdves. Tas
procesas vyksta nuolat, bet jis
yra toks lėtas, kad gal praeis
bilijonas metų, kol žmonės pa-
sijus tikrai ištroškė...

KULTŪROS KLUBAS DEL EMIGRACIJOS ESMES

Los Angeles, Calif.

Pradedant kitų metų studiji-
nio darbo sezoną, Los Angeles
Kultūros klubas turėjo gausų
savo narių (apie 75) susirinki-
mą rugsėjo 30 d. Lietuvių Na-
mų salėje.

Tai buvo svarstymų grupės
(panel) aptarimas "Kultūrinė
lietuviškos emigracijos reikš-
mė" temos. Į svarstymų grupę
įėjo (alfab. tvarka) inž. dr. Al-
gis Avizienius, Dalia Karaliūtė,
dr. Petras Pamataitis, Algis
Raulinaitis ir rašytojas Juozas
Tininis. Moderavo svarstymus
rašytojas Jurgis Gliada.

Temos svarstyme, principi-
niai, kiekvieną pasiūmtą klausi-
mą svarstyta iš esmės, tačiau,
kaip iliustracijos, neišvengia-
mai buvo paliestos ir detalės.
Kaip ir reikėjo laukti, nuomo-
nės beveik kiekvienu klausimu
nesutapo ir tame yra didelė
svarstymų išsamumo reikšmė.
Tokių esminių punktų, ar yra
riba tarp lietuvių, gyvenančių
Lietuvoje (okup.) ir laisvame
pasaulyje, pasisakymai buvo
dvejopi. Vienų nuomone — riba
jau atsirado ir ji auga ir ryš-
kėja; kitų nuomone — savo es-
mės lietuvis nekinta. Tačiau
neesminį lietuvių keitimąsi įvai-
riuose kraštuose visiems teko
pripažinti, nes tai natūralu asi-
miluojant gyvenamąją aplinką.

Kultūrinį santykių palaiky-
mas su ok. Lietuva pilnai įma-
nomas ir šioje, dabar egzistuo-
jančioje formoje, sekant kultū-
rinį lietuvių veikimą ir po sie-
giančią okupacijos leteną. Svar-
stymų grupės dalyviai pasisakė,
pripažįstą daugelį dabar
pasirodžiusių ok. Lietuvoje
mokslinių veikalų, išleidžiant iš
jų režimo uždėtus varžtus. Ypa-
tingai dideli ok. Lietuvos dar-
bai tautosakos rinkiniai etc.

Įdomūs darbai, kuriuose sunku
praktiškai režimę propagandą,
kaip foto - nuotraukų albumai,
vaizdinės architektūros ar se-
niųjų studijos etc. Vertos dė-
mesio plokštelės, iš kurių ma-
tyti ta linkme varomą veiklą.

Ok. Lietuvos stebėjimas,
svarstymų grupėje, buvo imtas
kaip palyginimas su esmine
svarstymų grupės tema apie
kultūrinę emigracijos reikšmę.
Kultūrinis emigracijos dar-
bams duotas teigiamas įverti-
nimas. Ypatingai tai ginama
jaunesnės kartos atstovų šioje
svarstymų grupėje. Laisvojo
pasaulio lietuvių turtėją visa-
pusinėmis žiniomis laisvojo pa-
sausio aplinkoje. Tai atspindi jų
pasaulėžiūrą, pasaulėjautę ir
kūrybiniuose darbuose. Visa
tai, be abejo, betarpiškai turina
emigraciją, o kartu ir visą tau-
tą. Vien tik formalūs palygini-
mai rodo, kad nedidelė emigra-
cija, kur kūrybinis darbas be-
ta kur savo intensyvumu pralen-
kia kūrybinis ok. Lietuvos
pastangas, ir tai rodo, kad kul-
tūrinė emigracijos reikšmė tau-
tai yra didelė. Visai tai tegali
būti įvertinta tik tolimesnėje
laiko perspektyvoje.

Liečiant svarstymų preciziją,
sustota ties sąvokų apibūdini-
mais. "Mėginta rasti kultūros,
tautinės kultūros, laisvės, ide-
ologijos tinkamiausi apibrėži-
mai, perkelti abstraktiškas
definicijas į praktiškas gyvena-
mos dienos sąlygas.

Svarstymų grupės diskusijos
ir ginčai buvo su dideliu susi-
domėjimu sekami auditorijos.
Pagal Kultūros klubo tradiciją
klausytojai taip pat gavo pro-

gos pasisakyti dėl temos gvil-
denimo. Kalbėjo prof. M. Bir-
žiška, J. Kojelis, L. Valiukas,
A. Skyrus ir kt.

Dienotvarkėn įjungtas nau-
jos valdybos rinkimas atnešė
staigmeną. Absoliuti dauguma
privertė esančią valdybą pasi-
lykti dar metus, prailginant me-
tams jos kadenciją. Rinkimams
vadovavo teis. A. Dabšys.

Gražios išvaizdos lietuvišką
knygą, "I Laisvę" fondo išleista
poeto V. Mačernio poezijos rin-
kinį, laimėjo rašytojas J. Ti-
ninis; jam laimąja kortelę iš-
traukė p-lė V. Mitkutė.

Prie tradicinės klubo kavutės
užtrukta iki vėlaus vakaro.

Koresp.

ATSIUSTA PAMINĖTI

● L. Dambriūnas Lietuvių
kalbos veiksmažodžių aspektai.
Išleido J. Kapočius Bostone,
1960 metais. Šitas Aūdų premi-
juotas mokslinis darbas yra di-
delis įnašas į lig šiol taip ne-

DR. G. SERNER
LIETUVIŠKŲ GYDYTOJŲ
756 WEST 35th Street

TEL: Yards 7-1829
Pritaiko Akinus
Kreivias Akinus
Ištaiso
Ofisai ir Akinų Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8
Treč. uždaroma. Penkt. ir šešt. 10-2
val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas, Prostetistas
Aparatai-Protezės, Med. ban-
džai. Spec. pagalba kojoms
(Arch Supports) ir tt.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadienis 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PROspect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.

Prima ligonius pagal susitarimą.
Dėl valandos skambinti telefonu
HEmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p.
kasdien, išskyrus trečiad. ir šeštad.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR
GERKLĖS LIGŲ
PRITAIKO AKINIUS
2838 West 63rd St.
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v.
vak. Šeštadienis 10-1 val. Trečia-
dien. uždaroma. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonas PR 8-2229
Rez. tel. WALbrook 5-5076

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGŲ
4701 South Damen Avenue
Kampus 47-ton ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak.
Šešt. 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso tel. LAfayette 3-6048
Rez. WALbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel. OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9
Antr. 1-4, treč., šešt. pagal sutartį.
sekm. uždaroma.

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
(Bendra praktika ir Alergija)
Valandos: pirm., antr., ketv., 2-9
val.; penkt. 10 v. r. iki 9 v. v.;
šeštad. 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius
prima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA - BYLAITIS
Nervų-smegenų chirurgija, ligos
2737 WEST 71st STREET
Valandos tik susitarus
Tel. GROvehill 6-3409

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. vidaus ligos
Tel. ofiso - REPUBLIC 7-4900
nuo 12-30 val. ir 6-8-10
Persikėlė į naują ofisą.
FRANCISCO MEDICAL CENTER
2838 West 63rd Street
Prima tik pagal apointmentą

Rez. GI 8-0873 Rez. HE 6-1670
Dr. Elsin Dr. Balukas
DR. W. M. EISIN-EISINAS
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą
Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001

gausią tremties kalbotyrinę
mūsų literatūrą. Veikalo te-
ma — veiksmažodžių aspektai
— lig šiol plačiau mūsų kalbi-
ninkų buvo beveik nenagrinėta.
O tai yra labai idomi lietuvių
kalbos problema, į kurią savo
dėmesį atkreipė net kitų tau-
tų žymieji kalbininkai.

● Dr. Jose Mačernis Filoso-
fia y la Ciencia Moderna Bue-
nos Aires, 1961. Tai lietuvių
ispaniškai parašyta studijėlė
aktualinanti šių dienų filosofijos
ir mokslo problemas katali-
kškos pasaulėžiūros šviesoje.

● Bernardas Zukauskas Pirmo-
jo pasaulinio karo tremty.
Atsiminimų pluoštas. Lietuvių
krikščioniškosios demokratijos

Ofiso HE 4-1414. Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Šeštadienis 1-4 p. p.
Trečadienis uždaroma

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6-8 val. vak.
Šeštad. nuo 12-30 iki 2-30 val. p. p.
Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017
Ligonius prima pagal susitarimą

Ofiso tel. HE 4-7007.
Namų-rez. tel. PROspect 8-9061
DR. JAMINA JAKSEVIČIUS
(JOKŠA)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street
Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 2:30 iki
4:30; antr. ir penkt. nuo 2 iki 8;
šešt. nuo 1 iki 4 val. Kitu laiku tik
susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaroma

Telefonas: GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Rd.
Valandos 9-12 ir 7-9 v. v. pagal
susitarimą. Išskyrus trečiadienį.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir šešt.
tik 10-12.

Tel.: REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvių gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antr., ketv., ir penkt.
nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir 6-8:30
val. vak. Šeštad. 1-4 val. trečiad.
uždaroma.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį.
Šeštadienis 12 iki 4 popiet

Ofiso telefon. LAfayette 3-3210, jei
neatsiliepia, skambinti KEZde 2-2969
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

4146 S. Archer Ave.
Val.: Kasdien popiet nuo 12-3 val.
vak., pirm., antr., ketv. 6-9 val.
Trečiadienis tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktad.
nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir 6-8
v. vak. 2-4 val. vak. Trečiad. nuo
11 val. ryto — 1 val. p. p. Šeštad. 11
val. ryto iki 2 val. p. p.
Ofice tel. RE 7-1168
Res. tel. WALbrook 5-3765

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEMlock 6-3545
(OFISO IR REZ.)

VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ.
Tel. ofiso PR 8-7173, rez. PR 6-4733

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street

Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p.
antr., ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9601
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos

2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.
Šeštad.: 9 v. r. — 2 p. p.
Trečadienis uždaroma

Pirkite JAV Apsaugos
B o n u s !

stūdių klubo leidnys, 1960
m. Knygoje aprašoma lietuvių
politinė ir kultūrinė veikla.
Pirmojo pasaulinio karo ir ru-
sų revoliucijos metais pačioje
Rusijoje. Tai labai vertinga
medžiaga ano laikotarpio isto-
rijai.

● Filatelistų draugijos Lie-
tuva biuletenis. 1961 m. Rug-
sėjo mėn. Nr. 7. Redaktorius
Liudas Kairys, 4046 So. Mont-
gomery Ave., Chicago 32, Ill.
Biuletene daug ir neblogai
suredaguotos filatelistams įdo-
mos medžiagos, filatelinio pa-
sausio įvairenybių ir vienas ki-
tas įdomus bruožas iš Lietu-
vos pašto ženklų istorijos.

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS
5430 So. Kedzie Avenue
PAGAL SUSITARIMĄ
TEL. HE 4-1562
Skambinti 2 iki 9 val. popiet kasdie-
nį. Išskyrus trečiadienį.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA-CHIRURGĖ
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946

Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v. šešt.
1-4 v. p. p. Trečadienį — uždaroma.

Tel. ofiso VI 2-1484. Rez. RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

3259 South Halsted Street
Val. kasdien: 2-7 p. p.; šeštad. 2-4
val. Treč. uždaroma.

Ofiso telefonas — Bishop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4342 Archer Avenue
(Kampus Kedzie ir Archer)

VAL.: kasdien nuo 2 iki 9 val. vak.
Treč. ir

KERTINĖ PARASTĖ

PAKALNĖN IR AUKŠTYN

Netiesa, kad mes tik kalbame ir gyvenimas eina savo keliu, neklausydami mūsų rezoliucijų ir nutarimų. Netiesa ir tai, kad šiame krašte gyvenant tik valgyti ir gerti, ir mirti tegalime. Amerikoniškas, tirpinantis tautybes puodas, kaip ir kiti šio krašto gaminiai, yra geras, tačiau, kas nenori, nebūtinai jį puodą kemsamas. Todėl, kad niekas prievarta nevalgo, mes veržiamės į jį, kaip prie to obuolio Sv. Rašte, kuris nebuvo geresnis už kitus.

Tuzinas metų mes esame vėl įvietinti ir per tą tuziną metų daug kas diametraliai pasikeitė. Pakilo uždabai ir krito doleris, vertė, pakilo mūsų kėrėjų meninis lygis ir krito paklausa. Išaugo naujų dailininkų ir naujų muzikų, pradėjo rašytojai skverbtis į angliškąjį pasaulį. Bet pačiam lietuvių kultūriniam gyvenime tuščiau. Doleris krinta, dirbtinių injekcijų skaičius mūsų literatūrai pakelti didėja. Šiandien jau yra paskelbti trys konkursai romanui su tūkstantinėm premijom, jaunimo dramos premija ir jaunimui kelta konkursų, tačiau šiandien tūkstantį žolėlių surasti jau lengviau, negu gerą kūrinių. Kritė doleris, tačiau ir knygų tiražas krito nuo 2000 iki 500. Sumažėjo išsainančių knygų skaičius, o tačiau pakilo jų vertė. Žodžiu, pakilom ekonomiška, sumažėjo mūsų kultūrinis ilgėstys arba bent sumažėjo tokios visuomenės, kuriai lietuviška kūryba būtų įdomi ir svarbi. Iš antros pusės padaugėjo fondų, padidėjo žmonių, besirūpinančių mūsų kultūra, padidėjo lietuvišku kraščių besirūpinančių vietnių, tačiau bendrai mūsų lietuviškos visuomenės kultūrinis lygis smuko. Atsirado laikraščiuose, kad ir dešimt metų perėlai, vaikams, skyreliai, tačiau tiems, kurie domisi lietuvišku žodžiu galimūmams jį pagilinti padidėjo. Iš vienos pusės, kaip ir ekonominiame gyvenime, doleris krinta, uždabai didėja, lietuvių masė kultūriškai sparčiai smunka, o mažesnis grupės susidomėjimas ir rūpestis lietuviška kūryba kyla. Žodžiu, dvasioj turtingieji turtingėja, o masė dvasine prasme eina skurdyn. Kas gi yra masė? Lietuvių proporcingai inteligentų yra daugiau kaip ametikiečių, bet lietuvių, kaip statistika rodo, knygų išperka keltą kartą mažiau. Reikia,

lietuvių visuomenėj masei priklauso nemaža ir išsimokslinusių, nes dvasine prasme muzikų yra visose generacijose ir visose profesijose. Žmogaus kultūros neapsprendžia faktas, kaip jis pragyvenimą užsidirba.

Ir jeigu tektų pasakyti, kuris atvejis geresnis ir tautai naudingesnis, reiktų pasakyti, kad lietuvių kultūrai naudingesnė saujelė besidominčių visom kultūros apraškom, negu reliatyviai abejinga visa gaušioji visuomenė. Masė niekada nekūrė kultūros ir nesudarė sąlygų jai tarpti, todėl jos forsuoti ir nereikia. Nors ir labai miela būtų, kad kiekvienas lietuvis, ypač išeivijoje, būtų šviesuolis tikra to žodžio prasme, tačiau keliaujam pakalnėn, o iš kitos pusės kylam aukštyn, kaip liudija įvairūs fondai mūsų muzikiniam, literatūriniam ar moksliniam reikalui padėti.

Tokios tai kyla mintys spalio mėnesį, kurį L. Bendruomenė paskelbė spaudos mėnesiu. Netikau, kad kas nors specialiai šį mėnesį pirkė knygą, vien todėl, kad jis spaudos mėnuo. Manau, kad knygų išpardavimui mėnesiai ta prasme yra sėkmingesni. Kas knygą perka, perka ją visada, nelaukdamas specialių progų, tačiau ir toks dėmesio atkreipimas į spaudą vistiek yra reikšmingas, nes ir jį galima priskaityti prie amžių šviesesnių momentų, siekiant mūsų išeivijos kultūrinio gyvenimo pakėlimo. Ir tie šviesieji momentai, tas apgalvotas rūpestis, mūsų kultūrai yra svarbesnis, negu faktas, kad vieną mėnesį bus parduota šimtų knygų daugiau. Žinoma, ir tai gerai, bet nebereikia energijos eikvoti, už paskirą knygų egzempliorių, reikia rūpintis daugiau tuo faktu, kad nenustotų žmonės kurti, kad atsirastų kūrybingo prieauglio, kad išsilaikytų fondai, padėdą kultūriniam klestėjimui. Pakalnėn ar aukštyn svarstome (tokia anketa net buvo paskelbta), bet šiandien reikia rūpintis, kad kiltų mūsų kultūriniai vienetai, nes masės vilkimas yra tik tos kelionės į aukštį apsunkinimas. Kas nekuria, tam jokių kultūrų kaip barščų samėtu nepilsi, ir tai tėra tik bereikalingas nervų, jėgų ir išteklų eikvojimas.

Al. B.

Vytautas Mačernis

Kiekviena karta turi savuosius

„Le cahier gris“ — „pilkašasis sasiuvinis“ — vadinasi pirmasis Nobelio premijos laureato Roger Martin du Gard romano „Les Thibault“ tomas. Įvedantis ir nusidriekiantis per tūkstantis puslapių vienos šeimos, vienos epochos, kroniką. Juo autorius pristato pagrindinį veikėją Jacques Thibault, pavaižduodamas jo jaunystę, maištavimus ir atšiaurų savarankiškumą.

Sunku beprisiminti visas šio daugiaaukščio romano peripetijas. Bet kažkaip atmintis išliko intymus tonas, kurio R. M. du Gard atvaizduoja jaunos šeimos virpėjus, susidūrus su rašytoju — novatorių, staiga įtikinusiu, kad literatūra galinti ir privalanti būti kitokia. Ir savo samprata ir polėkiu.

Kiekvienas mūsų yra (ar bent teoretškai turėtų būti) M. „Poezijos“ nesama eilinio turėjęs vienu gyvenimo metu tokį dvasinį sukrėtimą. Vieną ar kelis — savus ar pasaulinius literatūros autorius užvaldžiusius vaizduotį ir jausmų pasaulį, pakreipusius pasaulėjautą nelaukta linkme.

Vieni jų nudažė mūsų masytę visam gyvenimui. Kiti — švystelėjo raketos kekėm, apakinę trumpalaikiu spalvingumu.

Kartais smalsoka pasitikrinti, kuo gi jie tada sužavėjo? Retai tą padarai. Juk jie priklauso tam „pilkašajam sasiuvinui“ ir... lieki jiems dėkingas. Svarbu, kad jie buvo. Kiekviena karta turi savuosius.

Tokios mintys kilo paėmus ir rankas puosniai išleista, dar puosnesniu žodžiu kai kieno pasveikintą Vyt. Mačernio „Poeziją“.

Klausiu sąvės kodėl? Priešakyti kelios. Vienos paprastos, prozaškos. Kitos — sunkiau atmezgamos.

Išikimybė draugui

Štai leidinys, kurio atsiradimo istorija liudija apie vieno literatūrinio būrelio išikimybę bendro žygio draugui. Gal net daugiau — vienos kartos prerašumą tam, kuris atėjo iš kietasprandės Žemaitijos į Kauno, vėliau Vilniaus studentų lit. popiežių auditoriją ir pavergė ją savo pozyva ir kieta eilių skanduo.

Jo pirmaikė, tragiška mirtis išsukė metų būvy jautrius nekrologus, įkvėpė draugams daugiau mažiau išjaustas epitafigas. Išikimybė lietuviškai nepaigėjo pastangų populiarinti jo kūrybos periodikoj, antologijose. Jo „Vizijos“ pasirodė atsikuru, meniškai ano meto akimis, leidiniu, išleistu Italijoje. V. Sauliaus iniciatyva.

Visa tai akyvaizdžiai kalba apie daugiau negu vieno asmenį dvasinį prasiškolinimą šarnelės atsiskyrėliui ir pakartotinas pastangas užtikrinti jam vietą mūsų literatūros pantheon.

O tačiau tai nebepirmas atvejis mūsų literatūros istorijoje, kad bendrašaliai prisimena

VYTAUTO MAČERNIO „PILKASIS SASIUVINIS“

Kelios pastabos jo „Poezijos“ pasirodymo proga
V. A. JONYNAS, Montreal, Kanada

su pietizmu savąjį rašytoją. Tingint pasitikrinti lit. vadovėlius, atrodytų, kad ir J. Bičiūnas, ir J. Janonis, ir V. Karuza (netgi, berods, V. Kudirkas) susilaukė pomirtinių rinkinių, kaip tik tokio gerbėjų prierašumo dėka.

Neužmirštinas, anaipol, ir K. Borutos „Duonos kasdieninės“ atvejis, nemažiau patetiškas (nors ir su ideologinių tikslų priemaisa) atskleidžiantis draugų ištikimybę poeto kūrybiniam žodžiui.

Poetinės tiesos gerbėjų talka

Kuo gi V. M. „Poezijos“ pasirodymas pėrauga tuos literatūros precedentes?

Gal ne tiek paties leidinio apimtini. Tiesa, jo redaktorius K. Bradūnas įstengė kruopščiai surinkti visą medžiagą, parūpinti neeilinį įvadą, atrinkti Mačerniui dedikuotus eilėraščius.

Ir vis dėlto, jei tai būtų viskas, leidinys kažkaip kvepėtų Baranauško klėtele, muziejų pelėsiukais. Negelbėtų nei P. Augiaus šaunios vinjetės bei (ne visos) iliustracijos. Nei skoningas sulaužymas bei šrif-tas.

Jautriausiu įrodymu, kad V. M. „Poezijos“ nesama eilinio literatūrinio mauzoliejaus, būtų tai, kad prie jo statybos prisidėjo ne vien literatai, bet ir eilė poetinės tiesos gerbėjų, kuriuos simbolizuoja A. Smulskis, pakreipusius pasaulėjautą nelaukta linkme.

Vieni jų nudažė mūsų masytę visam gyvenimui. Kiti — švystelėjo raketos kekėm, apakinę trumpalaikiu spalvingumu.

Kartais smalsoka pasitikrinti, kuo gi jie tada sužavėjo? Retai tą padarai. Juk jie priklauso tam „pilkašajam sasiuvinui“ ir... lieki jiems dėkingas. Svarbu, kad jie buvo. Kiekviena karta turi savuosius.

Tokios mintys kilo paėmus ir rankas puosniai išleista, dar puosnesniu žodžiu kai kieno pasveikintą Vyt. Mačernio „Poeziją“.

Klausiu sąvės kodėl? Priešakyti kelios. Vienos paprastos, prozaškos. Kitos — sunkiau atmezgamos.

Leidyklai knygą renkant

V. M. „Poezija“ tampa lietuviškos manifestu. Labai džiugu, kad ją pradėdamos „Liet. Kultūrai ugdyti Fondo“ veiklą.

Po tokių iškilmingų žodžių (tiesa, jie ne mano, o kažkur skaityti) lyg ir nederėtų skeptikumas bei kritiškos pastabos.

Visad džiugu pasveikinti naują leidyklą. Ypač ambicingą, kaip kad L. K. U. Fondas. Savime aišku, tik būsimieji jos leidiniai leis nustatyti šios grupės žmonių dvasinius išparei-gojimus ir lietuviškosios kultūros sampratą. Juk polėkis ir bibliofilinė išorė dar ne viskas. Sentimentas autoriui, kaip patetiškas jis bebūtų, eilinio skaitytojo neįaudins, jei jam parinkta forma nepaiso auditorijos dvasinių poreikių. Ar nesa-

ma skaudaus vėlavimosi, pateikiant drumzlinio gyvenimo apnuodytai išeivijai poeziją, kuri yra savyje idiliška bei elegiška iš vienos pusės ir sausiai re-toriška, laboratorinė — iš kitos. Ar taine šūvis tuščiui šoviniui?

Manau, panašios abejonės dingtelėjo ne vienam, į kurio pilkajam sasiuvinin įsirašė kažkada Mačernio posmai ir kuris priverčiamas leidiniu žvilgtelėti į savąjį jaunuošią „aš“ iš laiko perspektyvos.

Egzaltacija ir sentimentai

Visos pomirtinės rinktinės negaluoja dviem būdingom „kaukų gelom“. Viena jų — joki leidinį sudarant, stengiamasi duoti kiek galint platesnį auditoriaus kūrybinės veiklos vaizdą. Užmirštant, kad neretai li-

Nuėmus dailių, tikrai skonin-gai sukomponuotą, dail. P. Augiaus aplanką, švysteli cukrini-s, glazūrinio „wedding cake“ aptepto spalvos, kalen-koras. Jokio užrašo, net ant nugarėlės. Tikras vestuvi-nis albumas.

Pilkasis sasiuvinis

Nežinau, kodėl leidėjų nepa-galvota apie šią skaudžią minčių asociaciją. Man ji buvo ap-maudi. Gal todėl, kad Mačernio „Vizijos“ pateko pirmą kar-tą į mano rankas keistokom aplinkybėm. Ne perleistos pasi-skaityti kitų, bet iš paties au-toriaus.

Prieš pat išvažinėjant Kalė-doms užsuko pas mane V. M. ir patikėjo man plonytį (gal pilkais kartono viršeliais, ne-prisimenu) sasiuvinį, kuriame

Dail. P. Augiui pavyko tituliniai puslapiai, skyrių vinjetės. Esama bendros kūrybinės nuotaisos giminingumo, ypatingai ten, kur poetas „vedu į žemę“. „Sonetų“ autoriui pasukus į aforizmų, knyginių abstrakcijų sritį, P. Augiaus nebeieškota išspręsti šio dvasinio lūžio grafinėm priemonėm. Jo pasitenkinama kažkokių viduramžių raizinių „laisvų vertimų“ lietuvių kalbą (psl. 55, 102, 157).

Tai dramatinizavimas iš isibėgėjimo. Maža k bendro turis su Mačernio šalta elegancija, ar bent jos siekimu.

„Vizijos“ ir štampai

Žinau, užgausiu redaktorių ir sekančia pastaba, liečiančia rankraštines medžiagas atranką, jos sugrupavimą į vieną puokštę.

Manau, nesuklysiu pasakęs, kad daugumai jo kartos žmonių Mačernis pirmoj vietoj — „Vizijų“ autorius. Jomis jis lėmėjo skaitytąją — klausytoją Vilnių ir vėliau Vokietijos stovyklose. Jomis prasiškyne kelią į mūsų lyriką.

Sunku dar nustatyti, kokią įtaką jis turėjo kitiems bendra-laikiams, bet jina i eškoti na.

Prisimenu (ne todėl, kad šios eilutės giminingos su Nykos Niliūno „Yra pasaulyje namai, kurių nežino niekas...“), koki keistą išpūdį paliko man Mačernio ketureilis:

„Žinau, kad žemėje yra vieni [namai,
Kuriems dabar ateina rytas [nuostabus,
Ten ilgesingai gieda prietel- [moj gaidžiai,
Ir ūkininko žingsniai aidi ten [aplank namus“.

Analizuoj, kodėl, ir, berods, suprantu.

Atsigręžiant į paskutiniųjų nepriklausomybės dienų lyriką, nesunku pastebėti, jog patriotinis motyvas gaudė joje tuomet karilijono gaudesiu. Kairieji ir dešinieji, žengiantieji ir epigoniniai poetai spaudė jo elektrinius klavišus. O tačiau gimtasis kraštas poetiniojos įvaizdžiūtos buvo suveddama į plaktinį, alegorinį „gintaro tėvynės“, „šalies žaliųjų rūtų“ štampa.

Tėviškos poetas

Vyt. Mačernis turbūt pirmasis įvedė lyrikon tos suabstraktintos, „sintetinės“ tėvynės pakaitalą — tėviškę. Nebe subendrintą „žaliojo sodžiaus papievių trauką“, bet labai konkretų, gimtųjų namų ilgesį. Gal todėl ir jo eilutė „ir ūkininko žingsniai aidi ten aplink namus“ buvo vienodai smingantys ir kaimo vaikui, ir šaligatvio berniokui.

Poveikiai ir įtakos

Poetai, kalbėdami apie vieni kitus, labai mėgsta išskelinti svetimųjų autorių poveikį į kolegą. Imkim tik du vardus — Milašų ir Rilke. Nežinau, ar būta poeto jaunųjų tarpe, kuris nebuvo apkalintas prasiškolinimu iki ausų šioms lyrikams.

Pašaliečiai atrodo kitaip. Kai perskaitęs II viziją pasakiau Mačerniui, kad jina man pri-mena „chrestomatini“ Henri de Regnier eilėrašty — Mažo meldo mano pakako kad uždainuotų visą giria,

(Nukelta į 4 psl.)

Paulius Augius

Knygos viršelis

teratūron įžengia vienu rinkiniu, vienu eilėraščių, netgi vienu ketureiliu. Ir išlieka ma.

Antroji — nekrologiniai leidiniai pasižymi egzaltacija, neretai išduodančia ne tiek sentimentą autoriaus kūrybai, kiek įvadą autorių, epitafigų kūrėjų „kirminėlių“ iškelti save. Net ir rūpestingiausiai sudaryta po-mirtinė rinktinė kažkaip atpa-laiduoja skaitytojo samonėje spyruoklę, kad leidiniu ne tiek pagerbiamas autorius, kiek paženklinamas nuei-patas nuotolis literatūrinėj raidoj. Tada leidi-nys neišvengiamai primena graudų kaimo brolių, kurių parvežė miestietiška eilutė. Krakmolytus marškinius, rankogalių segtukus (kad tave gal-las!), kaklaryšėlį. Kurie tik pa-ryškina jo stuomens stambumą, sudiržusias plaštakas ir nuskrudusį, Adomo obuolį.

Knygos išorinis veidas

Vis tai priekabės, įtarinėjimai, verčių recenzentų ieškoti knygoje dalykų, kurie nėra teisūs V. Mačernio atžvilgiu. Taip pat gundantys — savo pastabų asmeniškumą — afišuoti save. Neišvengs jų ir šio rašinio au-toriaus.

Sulaužysiu priimtą taisyklę ir pradėsiu nuo smulkmenų. Knygos išorės.

buvo surašytos (gal pieštuku, gal pablukusiu karo meto ra-vienių ketureiliu. Ir išlieka ma.

Antroji — nekrologiniai leidiniai pasižymi egzaltacija, neretai išduodančia ne tiek senti-mentą autoriaus kūrybai, kiek įvadą autorių, epitafigų kūrėjų „kirminėlių“ iškelti save. Net ir rūpestingiausiai sudaryta po-mirtinė rinktinė kažkaip atpa-laiduoja skaitytojo samonėje spyruoklę, kad leidiniu ne tiek pagerbiamas autorius, kiek paženklinamas nuei-patas nuotolis literatūrinėj raidoj. Tada leidi-nys neišvengiamai primena graudų kaimo brolių, kurių parvežė miestietiška eilutė. Krakmolytus marškinius, ran-kogalių segtukus (kad tave gal-las!), kaklaryšėlį. Kurie tik pa-ryškina jo stuomens stambumą, sudiržusias plaštakas ir nuskrudusį, Adomo obuolį.

Mačernis nesimaivė. Tegul kiti skelbia, kad jis negalavęs didybės manija, kūręs savo au-ditoriją studentijoj. Mūsų susi-tikimas buvo paprastas, „dalykiškas“. Gal todėl ir jo poezi-ją neturi man nieko „paneliško“, „albumėlinio“, miešoniš-ko. Drobes, kartono, bet ko, tik ne cukriniško „our first bar-by“, „our first wedding“ virše-lis apdaras, būtų intymiau de-rinęsis su šarnelės aristokratiško žemaičio paprastumu.

Illustracijos peržvelgiant

Suprasit, kodėl ir iliustraci-jas peržvelgiau su nepasitikėji-mu. Jomis įpuolama į kitą kraštutinumą — pernelyg didelę egzaltaciją, mistiškumo ieš-kojimą ten, kur jo nesama.

Petras Rimša

Lietuvos Mokykla 1864-1904

V. MAČERNIO SĄSIUVINIS

(Atkelta iš 3 psl.)

visos lankos, švelnūs gluosniai... Ir upelis traukia dainą. autorius atsakė nežinas šios odeletės. Tačiau mačerniškas įvaizdis "meldo paprastą dainą" pasidarė — lūmželių, ragelių forma — poetiniu atributu, kurį iki šiol dar daugelis naudoja kaip savą. Panašiai ir su "senole", "žemės, visatos širdim" ir t. t., kuriuos skubiai pasisavino kiti jaunieji.

"Vizijų" ir smulkmenų išskyrimas

Stai kodėl "Vizijos" prašosi, net ir bendruose rinktinės rėmuose kažkokio išskirtinumo. Atsitolėjimo.

Sunkiau būtų paaiškinti, kaip buvo galima tai atlikti. Gal atidalinus jas nuo sonetų ir kitos medžiagos, mažo ano laikotarpio jaunųjų lyrikos antologijėle (Tegul ir tų, kuriuos mini K. Bradūnas savo straipsny "Drauge").

Juk šiaip ar taip "Vizijos" sudaro atskirą ciklo grupę, tuomet irgi naujovę mūsų lyrikos. Antra vertus, nors jos nepasirodė atskiru leidiniu autoriumi gyvam esant, atrodytų "Vizijos" buvo mažiausiai papildomos bei taisomos.

Šiame leidinyje nemėginta jų išskirti. Pirmuosius, jaunatviškus, gaivališkus ir svarbiausius, rašytojiška prasme, posmus, seka sonetai, kol užverčia archyvinės poeto stalčiaus pabiro. Nemėginta jų eskizinių dalykų (kuriuos galbūt pats autorius būtų sunaikinęs) atskirti bent tipografinė pervašė, spausdinant kitu šriftu. Tarsi būty lygiateisiai, tarsi įrašas kokion kolegės dienoraštin, būty lygiavertis širdies fragmentų, būty susilaukę kūrų tokį lietuvišką romaną (ar poezijos rinkinį), kurio seniai laukiame. Kartu kaip gyduolių šaknų antpilas ir kartu gydanti, numušanti karštį.

Apie tuščią šovinį

Stai kodėl pasipiršo frazė "ar šia knyga nėra šaunama tuščiu šoviniu". Stai kodėl atsielpiantys apie leidinį recenzentas versta vertinamas operuoti atsiminimais, prielaidomis, lietais vienas tų ar kitą M. lyrikos aspektą. Stai kodėl jo nepagudožia kruopščiai atsverti įvado autorius samprotavimai, kad sonetuose M. įvykdytą techniską pažangą. Savaime persąsi patetiška, "būdinga nekrologiniais rašiniais".

Stipendijos ir "saviveikla"

Savęs afišavimas ar ne, bet ir mane ši knyga gražina į aną karo laikotarpį, kada pirmą kartą susitikau su Vyt. Mačerniu Vilniaus universitete. Nežinojau tada jo literatūrinių polėkių. Nežinojau, kad blyškiaus veido jaunuolio esama baises užsispyrėlio, išmokiusio rusų kalbą, skaitant "Brolius Karamazovus" ir pramokusio prancūziškai iš "Madame Bovary". Matydavau jį koridoriuose ir galbūt nebūtumėm prašę, jei ne prašymas stipendijai. Mat, buvau tada romanistikos studentų seniūnu, o kartu ir anglistiką studijuojančių studentų "reikalų gynėju". Universiteto vadovybė turėjo sugriežtinti paskaitų lankymo priežiūrą, ir tos pareigos nebuvo nemalonios. Išskyrus laikotarpį, kada buvo skirstomos stipendijos ir tekdavo pareikšti savo nuomonę dėl finansinės paramos studijų kėlogams. Šis dalykas mus ir suvedė.

V. Mačernio popieriai buvo prasti. Ukis, neprisimenu, bet kur tau! — už 10—15 ha. ribos. Dvaronio vaikas!

Dar ne viskas. Kiti, pernelyg aktyvesni Nepr. laikais "Satrijokai" sugebėjo įsijungti į chorą, taut. šokių būrelius, kokią nors "saviveiklą". Jei ne pakeičyti, tai bent pamarginti juostelėmis sieninius laikraščius. Bet ne Vytautas!

Visa, ką jis galėjo pasakyti (ar leistas išsivokiamas), kad nuo pat mažens namuos jautėsi nesavas, kad vertėsi repetitoriaus darbu, sunkiai pergyveno "pagramdymo" dalį. Kad "dvaras" — įsisėgęs į anketa, lyg varnalės dągys, buvo jo gyvenimo oazė. Visa, ką

Tėviškės laukuos 1940 metų vasarą. Iš kairės į dešinę: Juozas Jurkus, Paulius Jurkus ir Vytautas Mačernis

galėjo pateikti saviginai (ir tai patvirtino jo studijų draugai), kad troško mokslo.

Spėliojimai ir prielaidos

Liet. literatūroje turim vieną rašytoją — A. Skėmą, — kurio geriausi puslapiai įkvėpti nelaimingos vaikystės prisiminimų. Galbūt, sprendžiant iš kai kurių M. epigramų bei "Žmogaus apnuogintos širdies" fragmentų, būty susilaukę kūrų tokį lietuvišką romaną (ar poezijos rinkinį), kurio seniai laukiame. Kartu kaip gyduolių šaknų antpilas ir kartu gydanti, numušanti karštį.

Galima sutiikti su K. Bradūno spėliojimu, kad išlikęs gyvas ir patyręs benamio dalį, Mačernis būtų nostalgijos (priedėkim dar — freudizmo ir egzistencialinės filosofijos) poveiky, galėjęs sukurti nemažą reikšmingų kūrinių.

Tai galimos prielaidos, nors ir nebūtinai teisingos. Mačernio talento jomis neišryškinsim, kaip kad neišryškina Mačernio — literatūrinio pažado — šioji rinktinė.

Daugių daugiausiai ji nušviečia poeto blaškymąsi ir savęs ieškojimą. Bet, ar to siekia leidiniu?

Šūviai pro šalį

Juo labiau, kad ir akcentuojant V. M. sužibėjimą literatūriniam horizonte, neapsieinama be prašovo pro šalį. Taip, sakysim, stebina įvado autorius tvirtinimas, kad 1943 m. Vilniuje vykusiam literatūros vakare (Filharmonijos salėje) V. Mačernis pasirodė, kaip "absoliutus laimėtojas".

Tolygus tvirtinimas, na, — sakysim, "pakibęs ant siūlelio". Juk kiekvienam aišku, kad keldamuoju nuo estrados, auditorija laimima ne tiek perteklinio kūrinių estetinė vertė, kiek sugebėjimu ji "permesi

per rampą". Teko būti žiūrovui tame vakare, bet, anaiptol, neišsinešiau tokio įspūdžio. Tiesa, V. M. susilaukė plojimų, bet ir nusipigino. Nes jei būta "absoliutaus laimėjimo", jis buvo įsigytas eilėraščių triufo:

"Kadaise pasaulyje buvo daug [velnių, Kurie norėjo dūšią pirkti žmogaus".

Juo labiau, kad jo varžovu, jei priimti pasiekimą publiko kaip mastą, buvo ne kas kitas, kaip P. Vaičiūnas ketureiliu: "Et, mergyte, daug kas [drausta, ne nuo saulės lūpos rausta".

Visa atrodė per daug paika tuo metu, kada Katedros aikštėje praeidavo pro geltoną, kaip pats karas, senioją pakaruoklį (už spekuliaciją), kai pasipildavo ketvirtą valandą po pietų Zaliuoju tiltu groteskiškai sužalotieji vokiečių kariai, kai sekmdieniais uždavo Filharmoni-

LIETUVIŲ DOVANA AMERIKIEČIAMS

A. BARONAS

Lietuvių posakis, kad turtin-gam velnias košėn taukus pila, o neturtingiem ir lazda atima, prisiminė visu savo aštrumu, perskaičius naują Stepo Zobarsko knygutę vaikams angliškai Bobby Wishmore. Tą trisdešimt dviejų puslapių, gražiai dail. Korskaitės iliustruotą knygutę, skirtą aštuonių metų vaikams, išleido Manyland Books leidykla New Yorke.

Tai puiki St. Zobarsko ir Korskaitės dovana amerikiečiams vaikui, kuris ir taip jau daug gerų knygų turi. Jei ta pati knygutė, su tom pačiom iliustracijom ir ta pačia forma, būtų išleista lietuviškai, didelis džiaugsmas būtų lietuviui, bent tam, kuris lietuvių kalbą moka. Be abejo, jei būtų paklausa, atsirastų ir leidėjas, tačiau kai jos nėra, tai negalima knygos išleisti net tai porai

įvade savo nuosprendį, kad "eskinė neatbaigta Mačernio poezijos forma" randanti "galutinį atbaigimą žodinio išpildymo metu".

Nemažiau teisus buvo ir K. Ostrauskas savo straipsny "Metmenyse", išskeldamas pribrendusį lietuviškos literatūrinės plokštelės reikalą.

Ne "rožės ir tylūs vakarai"

Niekas nesiryzta. Būgstaujama (ne be pagrindo), kad neat-sirasiaj pirkėjų. Čia tau, broliuk, ne "rožės ir tylūs vakarai".

O gaila, nes tokios plokštelės įvijoje galėtų įsisprauti ir Mačernio rinktiniai kūrinių. Tai būtų paskutiniu pagarbos vaikui velioniui, kurią "Poezijos" išleidimu įrodė jo bičiuliai ir kartos žmonės.

Jų nėra per daug. Gal būt ir nepadaugės. Bet atlikus šitai, bent tas nedaugelis nesijaus kaltas, kad nepabandė, visomis turimomis priemonėmis, išplėsti iš užmaršties Vytauto Mačernio — žmogaus ir poeto.

SUKAKTUVINIS IŠPARDAVIMAS!

SUKAKTUVINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI. PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilkų, nylo, tafetą, aksomą ir kitų medžiagų siuntimus Lietuva ir tolimajai Sibira — už žemas kainas! Gavome specialų medžiagų paltais kaip vyru, taip ir moterų: Vėliūro, cūncilos ir "needlepint". Didelis pasirinkimas angliškių medžiagų vyru ir moterų kostimams, Pagaminame užuolaidas. Ypatingai yra aptinginta iki 50% medžiagos: (Draperies) — užuolaidoms, (Slip covers) — baldų užvalkalams ir (Upholstery) baldų apmušalams.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill. TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų ankščiau buvusių patalpų. Automobilis galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aikštėje. Atidaryta kasdien įskaitant ir sekmadienį nuo 9 v. r. iki 5:30 p. p. Pirmadieniais uždaryta

taupyk (steigta 1914 m.)

MIDLAND Savings 4 1/2%

BENDROVĖJE

Kapitalas \$7.000.000,00

4040 Archer Ave., Chicago 32, Ill.

August Saldukas, President

Kiekviena sąskaita iki \$10.000,00 apdrausta Federalinės Valdžios Įstaigoje

žiai reprezentuojančius lietuvių kūrybą angliškajam pasauliui, o taip pat Anglijos išėjo In Quest of Nine Brothers, dėl kurios taip širdį neskauda, nes ji yra išleista ir lietuviškai.

Viršelio aplanke, kartu su autorius ir dailininkės nuotraukomis, pažymėta, kad ir daili-

(Nukelta į 6 psl.)

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BŪNŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10.000 per Federalinės valdžios agentūrą. KAS DU MĖNESIUS DUDAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 So. 49th Court
Cicero 50, Ill.
JUOZAS F. GRIBIAUSKAS, sekretorius
Tel. Bishop 2-1397

Planingas taupymas moka gerus dividendus Pradėk taupyti šiandien

4 1/4% MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Veikia J.A.V. valdžios leidimu ir jos p'cziūroje
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VI 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

Automobiliams vieta greta mūsų įstaigos

PATIKRINKIT AUTOMOBILĮ PAS PRITYRUSIUS MECHANIKUS

VISŲ FIRMŲ AUTOMOBILIŲ STABDŽIŲ (Relinings) nuo \$14.95 iki \$17.95
TRANSMISIŲ PERDIRBIMAS (OVERHAUL) DARBAS \$50.00
MOTORO PAGRINDINIS REMONTAS, "BODY WORK" IR DAZYMAS

KIEKVIENAS DARBAS GARANTUOJAMAS 90 DIENU. Parduodame įvairių firmų 1955—1960 m. automobilius gerame stovyje ir su garantija

WESTERN AUTO SALES & SERVICE (LIETUVIŲ ĮMONE)

4318 South Western Avenue
Telefonas — Lafayette 3-1790

GAZO APSILDYMO KROSNIŲ IŠPARDAVIMAS:

SIEGLER, MONOGRAM, MOORE ir daugelio kitų firmų

nuo \$12.95 ir aukščiau

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.
2310 W. Roosevelt Road Tel. Seeley 3-4711

Atdara pirmą, ir ketvirtą 9—9 val. antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų.

4 1/4% mokame už santaupas, padėtas investavimo sąskaiton. Už paprastoj sąskaitoj laikomus pinigus mokame 4%.

Dabar mūsų turtas jau viršija \$20,000,000.00

Per 65 metus mokėjome ir dabar kiekvieną pusmetį taupytojams mokame pačius aukščiausius dividendus.

Didžiausioji ir stipriausioji Bridgeporto taupymo įstaiga.

ALBERT J. AUKERS, Prezidentas
Darbo valandos: pirm. ir antr. nuo 9 val. iki 4:30; treč. uždaryta; ketv. nuo 9 iki 8; penkt. nuo 9 iki 6, o šeštad. nuo 9 iki 1.

District Savings AND LOAN ASSOCIATION

3430 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois
Tel. Cliffside 4-0104

Vieta automobiliams įstaigos kieme

Cezareo F. Diazo piešinys

Andalūzijos po grindininkai Madride

Kelionės įspūdžiai

GED. ANDRIUSIS, Londonas

Siltoką, be vėjo naktį, be vaikštinėdamas Madrido Gran Via, įsuku šalutinėn vis kreivuliojančion gatvelėn, kur jau nematyti blizgančių limuzinų, nei moterų, bevėdinančių savo naujas sukneles, net nei loterijos pardavinėtojų, nematyti niekio niekiausio! (vienintelė gatvelės lempa jau seniai buvo perdežus, ponas burmistras bus ją visai pamiršęs tokio žmonių apleistoje vietoje). Bet užtat buvo girdėti karšta flamenkų daina iš požeminio baro.

Pagal tuos balsus įsmunku apytamsen užiegon, kur aplink barėlį susigrūdę įvairiausio svorio juodaplaukiai ispanai, į minutę, tarp dviejų gurgėnių vynu suspėdami iškalbėti mažiausiai 50 žodžių. Sienose iškabinėta bulių rungtinių plakatai, vėliavos, kardai, net ir jaučių ausys. Apacių muzika užte užte. Tuoj pat laiptais nusileidžiu žemyn ir staiga atsirandu tarp keleto tuzinų aiškiausių andalūzų bei čigonų, susikimšusių ankštame rūsyje, kurio sienos nepaisė jokių statybos standartų, atrodo taip piktai iškrypūsios, tariasi bene keletas vyno stiklinaičių bus mane taip paveikę! Bet ne, sienos nejudėjo! Strategiškuose įlinkimuose bei išsikimimuose sienos buvo nuosavon rankom aprašinėtos garsiausių Andalūzijos toredorų ir mėgėjų, nors gerokai reikėjo susiraukti, kol akių vyzdžiai per dūrius tirštą dūmų debesį.

Matyt, jau ilgokai buvo užtrukus ta jų "juerga" (vaka-rūska), nes visas išraudęs čigonas, lydimas gitarų bei širdi veriančių flamenkų dainų, trespėjo lyg pamišęs.

48 juodos akys peiliais smėgėsi į mane (prakeiktas turistai!), kaiėjau vidun, bet man užsisakius vyno, vos lubos nepakilo nuo visuotinio palengvėjimo, sakyti, vyno pamėgimas būtų savo rūšies pasas į jų pasaulį!

Juodas, čigonas po vienintele rūsio lempuot vis trypsi kojom, nusimetęs švarką, išmuštas prakaito, pasimetęs šokio fantastiniame pasaulyje, — tiek prasmės jo mažiausiojo šypsenoj, tiek reikšmės menkiausiam galvos kryptelėjime, rankos judesyje!

Netrukus sukrėta į kedės ir šokėjas ir dainininkas, ir puola pilnus stiklus kraujo spalvos vyno...

— Prancūzas? — klausia greita manęs andalūzas. Ne.

— Vokietis? — Ne.

— Anglas? — Ne.

Jo veidą apsiutė toks nusiiminimas, jog, palengvindamas jo protinį įtempimą, pasisakiau esąs lietuvius, o tatau jame sukėlė taip žiauriai išraišką, lyg aš būčiau mėnulio gyventojas. Mat, andalūzams pasaulyje nėra daugiau, kaip tik trys tautybės ir, jei turi šviesius plaukus ir sakaisi-esis dar iš kito krašto, tai aiškiai meluojai.

Točiau bešnečėdamas, paklausiau, dėl ko šiame bare daug andalūzų.

— Matai, — sako — kada-

gi Madrido užiegos neleidžia ma dainuoti ir kadangi madridiečiai niekio nesupranta apie flamenkinį dainos meną, tai mes, laikinai palikę saulėtąją Andalūzijos žemę, čionai susirenkame praleisti vakarus pagal savo papročius, t. y. su vynu, daina ir šoku. Galima sakyti tad, jog šis baras andalūzams yra lyg kokia atstovybė užsienyje.

— Ar gerai supranti flamenkines dainas? — klausia kitas kaimynas, nepatogiai kraipydamas kaklą kietai išprosytu marškinėlių kalnietu, lyg koks vergas geležinėse grandinėse, mat — Madridas civilizuotas ir čia reikia rengtis kaip pridera džentelmeniui arba likti miestiečių akyse elgeta iš provincijos. Reikia pastebėti, kad flamenkines dainose žodinis tekstas beveik svarbiau, negu muzika, tad ir klausė, ar aš suprantu tuos žodžius nes, juose slypi visas grožis ir poezija.

— Neperdaugiausia! — atsakiau jam. Ir tada įsiai emė atkakliai aiškinti įvairiausius flamenkų formas: martinete, seguidilla, cana, bullerías ir t.t., tik savo paskaitą pertraukė, kai vėl atsistojo kitas dainorius, gitarom emus plumpseti, išgėrė dar vieną stiklą ir uždainavo. Po keleto elučių visas persikreipė lyg iš skausmo, ugnin-gos akys veržėsi iš kaktos, tiek daug dvasios įliejo į savo žodžius, kurie iš jo viršun atmes-to veido skrido aukštyn, aukš-tynt! Visi klausytojai susikau-pė tyliai sekė giedotoją, tik tai pabaigus vieną pasmelį, pasigirdo "ole", "ole". Klausėsi aty-džiai, paskendus žodžio pasako-je ir viena jauna senjorita, su-spausta tarp dviejų storokų pa-lydovių, pamiršusi visus nepa-togumus...

Baigęs dainą, visas išraudęs giedorius sudribo kėdėn, vi-

siems šaukiant: dar, dar... Bet čia pat kitas išėjo dainuoti, o vynas vis liejos ir liejos į troškingas gerkles, vakaruška vis linksėjo, visi siūtavo lyg kviečiai prieš vėją. Kažkaip ir ma-no stiklas vis pilnesnis už praė-tą kartą, nes čia vyną pilstė vienas kitam, bonka keliaudavo aplink visą rūšį, kol galutinai išdžiūdavo.

Artėjant trečiai valandai ry-to, ėmiau galvoti apie namus ir tai buvo pats laikas, nes ma-no juodaplaukis draugas vis gundo dar po mažą, o, ponai-tėli, dar po mažuką stiklėlė-lį! Šiaip taip atsikabinau, nors norėjosi dar pasilikti bet vienos flamenkines dainelės žodžiai la-bai tiko šiai progai: Nors iškeliu, neiškeliu, Nors iškeliu, nepradingstu, Nes pasilieku mintyse.

(Aunque me voy, no me voy, Aunque me voy, no me au- /sento, Porque me quedo de pensa- /miento)

ATSIŪSTA PAMINėti

• A. Rinkūnas Kregždutė I dalis, III laida. Elementorius, skaitymai, aplinkos pažinimas. Viršelis ir elementarinės dalies iliustracijos dail. T. Valiaus. Išleido bendrovė "Žiburiai", 1961 m., Toronto, Kanadoje. Ši laida žymiai papildyta ir pa-gerinta, įvedant naujų dalykų ir pajavirinant skoningais dail. T. Valiaus piešiniais. Kaina \$2.25; gaunama Sp. B-vė "Žiburiai", 941 Dundas St. W., Toronto 3, Ont., Kana-da.

• Realites des pays captifs, ACEN Prancūzijos padalinio, Paryžiuje, leid. 40 pusi. Turiny kondensuotos žinios apie 9 pa-vergtų Europos kraštų geogra-fiją, gyventojus, religiją, isto-riją, komunistinį režimą.

LIETUVIAI XX AMŽIAUS LITERATŪROS LEKSIKONE

Garsioji vokiečių katalikų Herderio leidykla išleido XX amžiaus pasaulinės literatūros leksikoną dviejuose didžiuliuose tomuose. Pirmasis tomas iš-ėjo 1960 metais, o antrasis da-bar. Knygos didelio formato, kiekviena po 700 psl. Leksiko-no medžiaga atrinkta ir sure-daguota visu vokišku tikslumu ir kruopštumu. Ją ruošiant, tal-kino 300 įvairių tautų moksi-lininkų ir šiaip bendradarbių.

Alfabetine pavardžių eile ap-tariami XX amžiuje pasireiškę rašytojai, taikliai apibūdinant jų kūrybos kryptį, atskirus vei-kalus ir duodant literatūros au-toritetų atsiliepimus. Aptarimo pabaigoje pridėdama dar kiek-vieno rašytojo bibliografiją. Il-gesnėse studijose ryškinama šio amžiaus literatūrinės srovės bei atskirų tautų literatūros raida. Leksikono puslapius dar-puošia didžiųjų šio laikmečio rašytojų nuotraukos. Nuotraukos parinktos labai įdomios, daugumoj lig šiol niekur nema-tytos. Aplamai, leksikonas yra vienas iš geriausių ir plačiaus-ųjų pasaulinių šios rūšies lei-dinių.

Malonus jausmas apima ir lietuvių literatūros mėgėją, kai, bevertant leksikoną, patiriama, jog ir lietuvių literatūra nėra pamiršta. Pirmame tome atski-

rose pozicijose yra aptariama šie mūsų rašytojai: Aistis, Balt-rušaitis, Bradūnas, Brazdžio-nis, Būdavas ir Jankus; antra-me — Krėvė, Maironis, Radaus-kas, Sruoga ir Vaičiulaitis. Bendroje lietuvių literatūros apžvalgoje dar suminima 50 mūsų rašytojų pavardžių. Vi-dagauta visu vokišku tikslumu ir kruopštumu. Ją ruošiant, tal-kino 300 įvairių tautų moksi-lininkų ir šiaip bendradarbių.

Idomi smulkmena! Apie Os-karą Milašį leksikone rašo vo-kietis Hans Grossrieder. Mila-šius ten vadinamas lietuviu ly-riku, rašiusiu prancūziškai. Ap-tarimas baigiamas, vadinant Milašį prancūziškuoju Goethe ir gražiausiąja Europos dovana Prancūzijai.

K. Br.

• Nei vienos lietuviškos ope-ros sezono. Apie Lietuvos teat-rų sėkmes ir nesėkmes papasa-kojo "Tiesoje" (217 nr.) artis-tas, operos ir baleto teatro par-tinio biuro narys K. Silgalis. Jo, drauge, aišku, ir partijos nuomone, teatre nesą tvarkos repertuaro požiūriu. Iš praėju-siam sezono pastatytų penkių reikalų daugiausia priekaištų tekė Verdi operai "Sicilijos mišparai". Dabar Silgalis nusi-

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
OCTOBER — SPALIO 12, 13, 14 D. D.

STOCK 10 YR. OLD IMPORTED		
BLACKBERRY, PEACH, APRICOT		
BRANDY	Fifth	\$3.98
ARROW MARTINI or		
MANHATTAN COCKTAIL	Full Quart	\$2.89
TRYS DEVYNIOS (999) BITTERS	Fifth	\$3.79
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF		
U. S. P.	Fifth	\$4.89
IMPORTED POLISH WINES BLACKBERRY, APPLE, STRAWBERRY, CHERRY, GOOSEBERRY	Fifth	\$1.69
HOUSE OF STUART IMPORTED SCOTCH WHISKEY	Fifth	\$3.89
ASSORTED IMPORTED 1960 VINTAGE GERMAN WINES	Fifth	89¢
KRUPNIK (HONEY PUNCH)	Fifth	\$3.69
PIERRE CARTIER MEDOC, GRAVES, BARSAC, HAUT SAUTERNE, SAUTERNE	Fifth	\$1.39
PFEIFFER PREMIUM BEER		
Case of 24—12 oz. cans	Case	\$2.98

DRAGAS, šeštadienis, 1961 m. spalio mėn. 14 d.

skundžia, kad pernai Vilniaus teatras nepastatė nei vieno nacionalinio veikalo (operos ar baleto). Iš viso savo repertua-re operos ir baleto teatras tu-ri 31 operą ir 21 baletą. Esą, teatro lankytojai (ar partija? — E.) pasigenda nebeatomų rusų kompozitorių operų, kaip "Boriso Godunovo", "Kuni-gaikščio Igorio" ir kitu. Iškeliama netvarka — pasibaigus se-zonui, teatro artistai nežino,

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai tai-sau. 12 patarnav. vietoje \$3.00, už dirbtuvės darbą — \$10.00 ir daly- Pigtos paveikslėlinės lėmos.

J. M. IGLINAS
2549 W. 69th St. U. A. PR 6-1063

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Lietuvių kalba: kasdien nuo pir-madienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais 8:30—9:30 val. ryto. Vakaruškos pirmad. 7 val. vak.

Anglų kalba: kasdien nuo antra-dienio iki penktadienio 7-7:30 val. vakaro.
VISOŠ PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 102.7 mg. FM
Tel. HEmlack 4-2413
7159 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, Ill.

MOVING

A. BENIULIS atlieka įvairius perkrautimus bei pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.
Tel. RE 7-7083

GELBĖKIME TAUTĄ!

VISI REMIA L. K. RELIGINĖS ŠALPOS VAJŲ CHICAGOJ!

Vajus vyks spalio ir lapkričio mėnesiais

Kun. Dr. VYTAUTAS KAZIŪNAS, atvykęs iš Ro-mos-Vatikano Radijo, sakys pamokslus ir kalbės sa-lėse šiomis temomis:

KOMUNIZMO PRIEVARTA LIETUVOJE
MŪSŲ KOVA PRIEŠ KOMUNIZMĄ

Šį sekmadienį Visų šventųjų parap. bižnyčioje pamaldų metu.

Kviečiame kiekvieną. Laukiame visų! LKRŠ

Kreiptis galima į Vajaus Vedėją šiuo adresu:
6336 So. Kilbourn Ave., Chicago 29, Ill.
Telef. — Portsmouth 7-1687

KVIECIAME APLANKYTI NAUJAS PATALPAS!

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/4%
NESA INVESTAVIMO SĄSKAITOS
Mokami nuo vasario mėn. 1 d., 1960 m.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 p. p.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

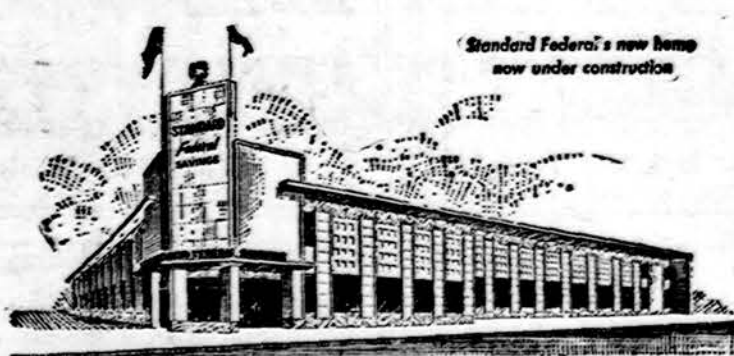
4 1/4% DIVIDENDŲ Ant Visų Taupymo Sąskaitų

INDELIAI APDRAUSTI IKI \$10,000.00
Paskolos ant namų nuo vieno iki dviejų metų — lengvais mėnesiniais atmokėjimais
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave. CHARLES ZEKUS, Sec'y LA 3-8248
VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4:30; Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak. Trečiadieniais uždaryta.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prospect 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30, kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v.
Sėkmadieniais abi krautuvės atidarytos nuo 12 iki 5.
Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidara tik 6211 South Western Ave. krautuvė.

Baigiamas naujas Standard Federal namas

Turtas \$80,000,000.00

Atsargos Fondas \$7,500,000.00

JUSTIN MACKIEWICH, Chairman of the Board

JUSTIN MACKIEWICH Jr., President

FREE PARKING

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštadienį nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 valandos vakaro. Trečiadieniais visai neatidaro.

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue / Chicago 32, Illinois
Virginia 7-1141

Miniatiūrinė architektūra

Didieji pasaulio pastatai liliputinių rūmų kalne

DR. JUOZAS PRUNSKIS

Miniatiūrinė kūryba

Mes mėgstame miniatiūrinę kūrybą. Tai kažkas mielo ir skaidraus, kaip jauno vaiko veidelis. Daugelis mūsų poetų yra sukūrę miniatiūrų. Pvz. Gražina Tuluskaitė savo lyrikos knygą "Rugsėjo žvaigždės" pradeda miniatiūra:

Pracitų dienų aidai
Tepimins, ką palikai
Tu gintaro šalyje,
Kur jaunystės lelijai
Tau pražydo taip baltai,
Tartum angelų sparnai.

Yra miniatiūrinės beletristikos, kaip M. Gorkio "Senis".

Literatūrinę miniatiūrą mėgėjai Amerikoje net yra išleidę trumpiausių pasaulio novelių antologiją.

Yra miniatiūrinis teatras, kuriuose testatomi vienaveiksmiai

Brolis Juozapas prie savo pilių.

trumpi dramos veikaliai. Pamėgę lietuvių liaudies kūrybą, mes beveik kiekvienas savo bute turime miniatiūrinę lietuvišką kryžį. Pasaulyje yra pastatytų ištisų miniatiūrinų miestų vaikams.

Tačiau patį turtingiausią pasaulį sukuria rinkinį didžiųjų pastatų, atkurtų miniatiūroje, randame vadinamame Ave Maria Grotto, esančiame Cullman miesto pakraštyje, Alabamoje, vienoje iš JAV pietinių šalių. Eidamas išklaus kalno pašlaite, čia turistai miniatiūroje pamatys tokias tolimas (erdvės ir laiko atžvilgiu) vietas, kaip Roma, Jeruzalė, Babilonas, Korėja.

Brolis Juozapo istorija

Tai viso gyvenimo darbas benediktinų broliuko Juozapo.

Gimęs Bavarijoje, jisai išvyko į JAV, į Alabamą, tikėdamasis čia tapti kunigu. Deja, nelaimingame atsitikime buvo sužalotas jo nugarkaulis. Jis pasiūliko tik keturių pėdų ir kelių colių neužauga; sveikata (o gal ir gabumai) jam neleido tęsti mokslo. Alabamoje prie Šv. Bernardo kolegijos gyvendamas, jis kūrė vienuolyno krosnis ir atliekamą laiką pradėjo kurti miniatiūrinius dalykus iš stiklo, akmens ir kitų medžiagų. Jo talentas vienuolyne buvo pastebėtas. Jam buvo pavesta kalva prie upelio su kecuriais akrais žemės, kad jis čia sukurtų miniatiūrinę architektūros pasaulį. Kruopščiai metų metais dirbdamas, jis atkūrė šimtus didžiųjų pastatų. Dabar jis — jau 86 m. amžiaus ir gali džiaugtis, kad jo darbas susilaukė visos Amerikos turistų susidomėjimo.

Hirošimos šventovė ir Lozorius kapas

Visų pirma čia gausu religinės kūrybos. Išsita Sventosios Žemės, Jeruzalės panorama, su Kalvarija, Betliejumi, Paskutinės Vakariinės vieta, Šv. Marijos šaltiniu Nazarete, su Marijos ir Mortos namais bei Lozorius kapu.

Kitose vietose — atkurtos Amerikos ir kitų pasaulio ša-

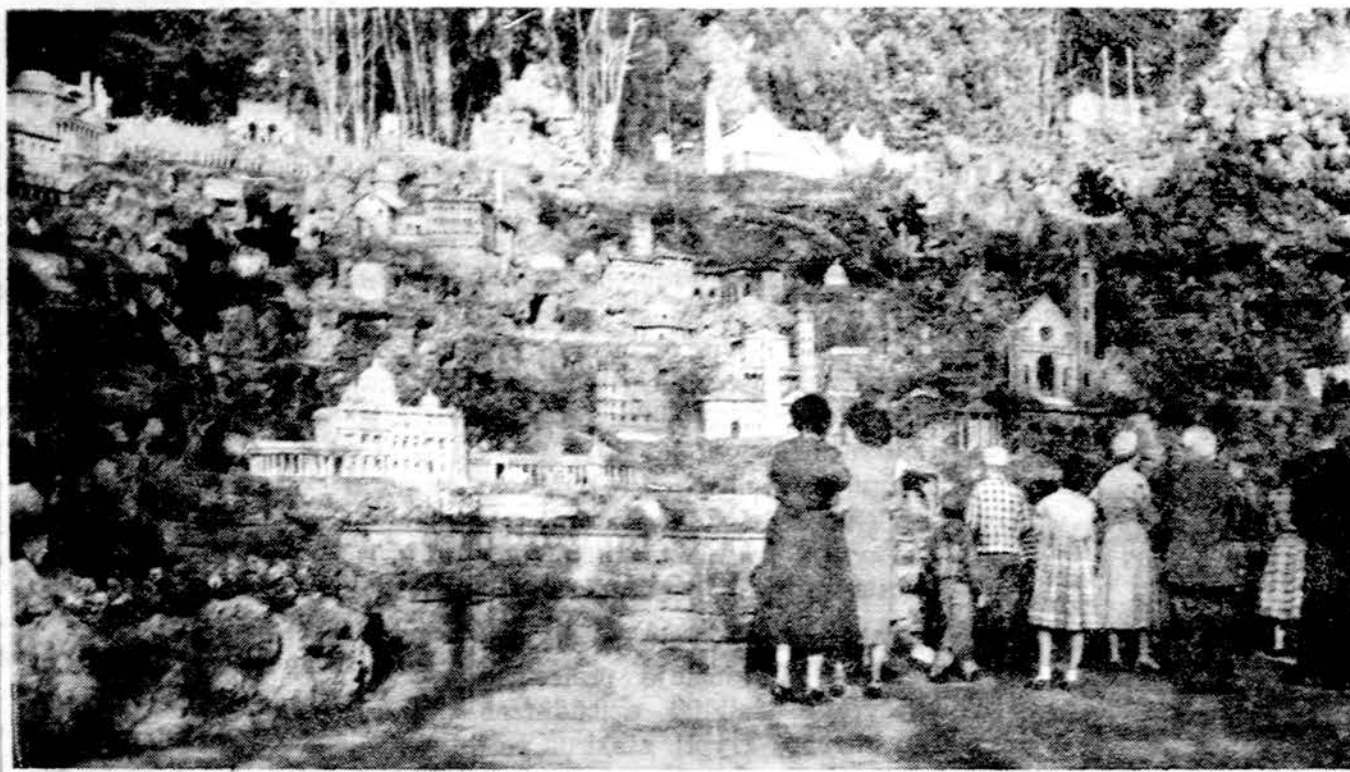
LIETUVIŲ DOVANA

(Atkelta iš 4 psl.)

ninkę yra kilusi iš Lietuvos. Kadangi pasakėle graži, iliustracijos paprastos ir meniškos, abu kūrėjai gražiai reprezentuoja lietuvius. Moderni dailė čia pasirodo, kaip puiki vaikų knygų iliustratorė, priilystanti mūsų geriausiems vaikų knygų iliustruojantiems dailininkams. Visa tai maloni žinia lietuviams autoriams ir leidėjams.

Apskritai, abu lietuvių kūrėjai pateikė vertingą dovaną amerikiečių vaikui, jie praturtino Amerikos vaikų literatūrą ir galima pritari vieno amerikiečio recenzento, aptarusio lietuvių novelės, nuomonei, kad naujieji Amerikos gyventojai turtina šio krašto kultūrą.

Stepas Zobarskas, Bobby Wishmore, Ada Korsakaitė, 32 psl., kaina 1.95 dol.

Turistai ir brolio Juozapo miestai.

lių šventovės: tėvo Junipero Serra bažnyčios Kalifornijoje, šv. Teresėlės statula ir bažnyčia Lisieux miesto, kolonomis nustatyta Šv. Petro bazilika Romoje, Koliziejus, katalikų katakombos, didysis Monte Cassino vienuolynas (II Pasaulinio karo metu sugriautas ir dabar vėl atstatytas). Čia taipgi visa eilė gražių Amerikos bažnyčių, kaip pvz. Mobile katedra. Ryškiai šviečia Fatimos šventovė. Iš pačių naujųjų pastatų — čia yra Pasaulio Taikos šventovė, pastatyta Hirošimoje, kur krito pirmoji atominė bomba. Čia taipgi miniatiūroje atkurtas benediktinų vienuolynas, išaugęs Korėjoje, atminimui ten žuvusių Šv. Bernardo kolegijos (esančios čia pat prie pat grotto) auklėtinių. Sudarytos ir jų mažytės kapinaitės. Čia taipgi ir biblinės istorijos pastatai, kaip Nojaus arka, Mozės varinis žaltys, Babelio bokštas ir kt.

Nabuchadnazarso sodai

Kitą grupę sudaro pasauliniai, mitologiniai ir kitokie kūriniai. Čia matoma garsioji senovės Babilono sodų miniatiūra. Juos kitados buvo sukuręs Nabuchadnazaras, besistengdamas pradžuginti savo ilgėsingą žmoną. Čia taipgi inscenuota Jonuko ir Gretutės pasaka. Čia matome šaunias Vokietijos pilies, net gi ir budistų šventovę, Raudonojo Kryžiaus bokštą. Centre — erdvus grotto, su dirbtiniais stalagmitais.

30 kruopštaus darbo metų

Sunku viską išvardinti. Tai ištisas miniatiūrinės architektūros miškas, nusitęsias per

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gamintojų laboratorijose. Daugelis receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvėrimas ir išsivėrimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, jūs galite būti užtikrinti, kad jis tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujaujų ir vėliausių išraskų.

DARGIS DRUG STORE

CHARLES P. DARGIS

Reg. Pharmacists

2425 W. Marquette

Road

Chicago 29, Ill.

Tel. HE 4-6050

VALANDOS:

Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.

Šeštadienį 9:30 v. r. iki 5 v. v.

Treči ir sekmadienį uždaryta.

ilgą kalmėlo šlaitą. Pastatai iš akmenėlių, kriauklelių, stiklelių ir visokios kitos medžiagos. Per maždaug 30 metų brolis Juozapas kruopščiai kūrė, ką jam giliai religinga širdis diktavo ir ką jo natūralaus talento vedama, bet gilesnių studijų nekultivuota, ranka įstengė padaryti. Kai kurie pastatai gruboki, bet visos jų ansamblo yra pritrenkiančiai didingas, atskleidžias, ką atkakli darbu galima atsiekti miniatiūrinėje architektūroje.

Argi nuostabu, kad Francis

Beauchesne Thorton, rašydamas apie katalikų šventoves JAV ir Kanadoje, apie šį architektūrinį miniatiūrų kalmėlį atsiliepė:

— Brolio Juozapo šventovė yra kvietimas maldai, bet taipgi tai biblinės istorijos pamoka. Kaip Notre Dame varpininkas, šis nuolankus broliukas, savo paprastumu ir sugebėjimais pelnė Dievo Motinos šypsnį.

Howard Browie savo inspirovančių studijų serijoje taip-

LIETUVIŲ MOTERŲ RŪBŲ KRAUTUVĖ

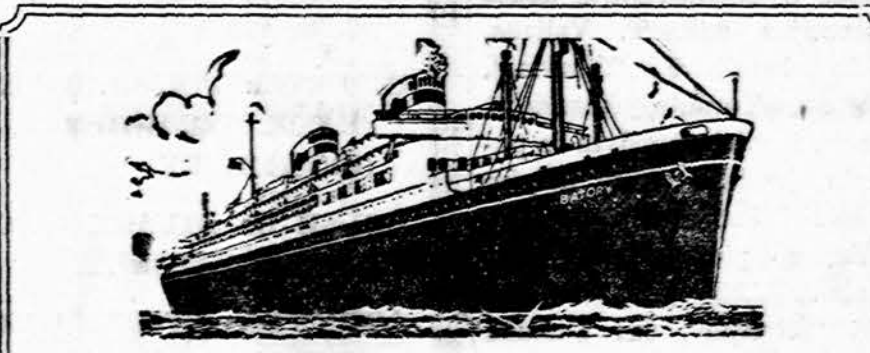
ZOFIJA ir STASYS JURKŪNAI
2438 W. 63rd Street
Tel. HE 4-4321

Pristačome Visokių Rūšių STATYBĄ IR NAMŲ PATAISYMŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai. Rastinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadienį iki 3 val. p. p.

APLANKYKITE SAVO TEVYNĘ!
Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu
M.S. BATORY

Gdynia America Line laivų, iš Kanados uostų į Southamptono, Kopenhagos ir Gdynios Baltijos pakraščius (Lenkijoje) ir iš ten traukinių arba automobilių į visas Rytų Europos dalis.

Batory — tai modernūs, be dūmėtės švarūs laivai, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdvėmis kabinomis. Jūs pasidžiausite šiltu draugišku, tradiciniu puikiais valgiais ir nuostabių patarnavimų, sklandžių patenkinanti keleivius ir joms padėti.

KALĖDŲ ŠVENTĖMS ISPLAUKS iš QUEBEC — gruodžio 5 d.

Anksčiau išplauks iš Montrealio — lapkričio 7 d.

Dėl rezervacijų ir informacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE
220 BAY STREET TORONTO, CANADA

PROspect 8-9051

RITA

GROŽIO SALONAS

2607 West 51st Street

Chicago 32, Illinois

Vėliausio stiliaus plaukų šukuosena, pusmetinis bei įvairus plaukų dažymas.

Pirmadienį uždaryta. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak. Ketvirtadienį ir penktadienį pagal susitarimą. Savin. Rita Dobilaiteienė

gi pavaizdavo brolių Juozapą ir Ave Maria Grotto. Svečių gi knygoje spindi prasmingas ir šas:

— Ave Maria Grotta aš apžiūrėjau per valandą laiko, tačiau jis gavins mane visą gyvenimą.

• Bobby Wishmore by Stepas Zobarskas. Illustrated by Ada Korsakaitė. Maryland Books, New York. Gražiai Ste-

po Zobarsko parašyta ir simpatiška A. Korsakaitės iliustruota nuotykinga knygelė 6-8 metų amerikoniukui.

KARPENTERIS

Visokius namų, garažų, vidaus ir išorės, didelių ir mažus pertvarimus, izoliacijas įdėjimus darau labai prieinama kaina.

IGNAS

Tel. HE 4-5570

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) YA 7-0525
(Virš 40 metų Bridgeporte)

Vėliausio stiliaus batai visai šeimai
3335 So. Halsted Street
Chicago, Illinois

Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

(Licensed by NESHPOSILTOG)

Paskubina jūsų siuntinius jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį.

Siuntiniai APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškoms ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.

Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel. DI 5-8808
Woodhaven 21, N. Y.	84-17 Jamaica Ave.	Tel. VI 3-1477
PASSAIC, New Jersey	176 Market St.	Tel. GR 2-6387
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel. MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	W. Landis Ave. (Greek Orthodox Cl. Bldg.)	Tel. FO 3-8569
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel. BI 3-1797
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel. LO 2-1446
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel. WA 2-4035
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel. HU 1-2750
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel. TO 1-1068
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel. SW 8-2868
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	Tel. GL 8-2256
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St. N.W.	Tel. TO 7-1375
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	Tel. BR 8-6966
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel. WA 5-2737
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel. AN 1-2994
CHICAGO 8, ILL.	3212 S. Halsted St.	Tel. PL 6-1571
Los Angeles 22, Cal.	960 S. Atlantic Blvd.	Tel. CH 9-6245
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel. LI 2-1767
WATERBURY, Conn.	6 John Street	
ATHOL, Mass.	61 Mt. Pleasant St.	
BOSTON 18, Mass.	271 Shawmut Ave.	

* Vineland skyrius atidarytas penktadienį, šeštadienį ir sekmadieniais

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis patvirtintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntal 6-5206

Užduokite Sau

Šiuos klausimus

APIE FIRMĄ, PER KURIĄ BŪTŲ GERIAU SIŪSTI

DOVANŲ SIUNTINIUS Į U.S.S.R.

1. Ar firma yra patikima?
2. Ar jos patikimumas įrodytas?
3. Ar ji su didžiausia atyda supakuoja, išsiunčia ir paruošia dokumentus?
4. Ar ji naudoja geriausius dėžes?
5. Ar ši firma veikia ilgiau negu 25 metus?
6. Ar tai yra oficialiai ĮGALIOTA firma?

Atsakymas visiems viršminėtiems klausimams yra TAIP, jei jūs siunčiate dovanų siuntinius per kurį nors skyrių:

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut Street, Phila 6, Pa.
48½ East 7th Street, New York 3, N. Y.
263 Market Street, Newark 2, New Jersey
979 So. Broad Street, Trenton, New Jersey. Phone EXport 4-8085
4102 Archer Avenue, Chicago 32, Illinois
6446 Michigan Avenue, Detroit 10, Mich.
390 West Broadway, So. Boston 27, Mass.
683 Hudson Avenue, Rochester 21, N. Y.
346 Third Avenue, Pittsburgh 32, Penns.
1313 Addison Road, Cleveland 3, Ohio
3206 Eastern Ave., Baltimore 24, Md.

Skubiai PRISIŪSKITE siuntinius Mums, o mes juos kuo skubiau PERSIŪSIME!

AR NAUJA ERA?

(Atkelta iš 1 pusl.)

bomba, kurios griauanąją jėgą žmonija jau skaudžiai pajautė. Medžiagos esmė pasidaro didžiausia paslaptimi. Medžiagos sąvokon pradeda įsispinti ir dvasinis pradai ir pvz. astro-nomas Eddingtonas medžiagai duoda pavadinimą: mintis — materija.

Mokslas pradeda atimesti mūsų siaurą, žemiškų rėmų galvą ir savo minties raidoje siekia pakilti į aukštesnį galvą, pritaikytą pasaulio erdvės ir begalinių mažųjų pasauliui. Čia mokslas savo pastangose susiduria su filosofija ir mokslo darbe vis daugiau pastebima tendencija bendradarbiauti su filosofija, siekiant tiesos pažinimo. Mokslas pradeda suprasti, kad jis, toli gražu, nėra visagalis ir kad žmogaus protas, nežūrint jo didžiausių laimėjimų, nėra neriboto pajėgumo.

Filosofijos ir mokslo bendradarbiavimas

Jei viduramžių mokslo srityje viešpatavo filosofija, o po viduramžių sekusioje mokslo eroje viešpatavo fizika, tai pradedusioje mūsų laikais mokslo eroje pasireiškia fizikos ir metafizikos — mokslo ir filosofijos bendradarbiavimas. Tai yra gal žymiausias ir reikšmingiausias naujos mokslo eros bruožas. Ir kas įdomu pastebėti, kad ir didžiųjų šių laikų filosofų tarpe ryškėja filosofijos ir mokslo bendradarbiavimo tendencija — tų dviejų svarbių žmonijos mintijimo sričių, siekiančių tiesos pažinimo. Vie-

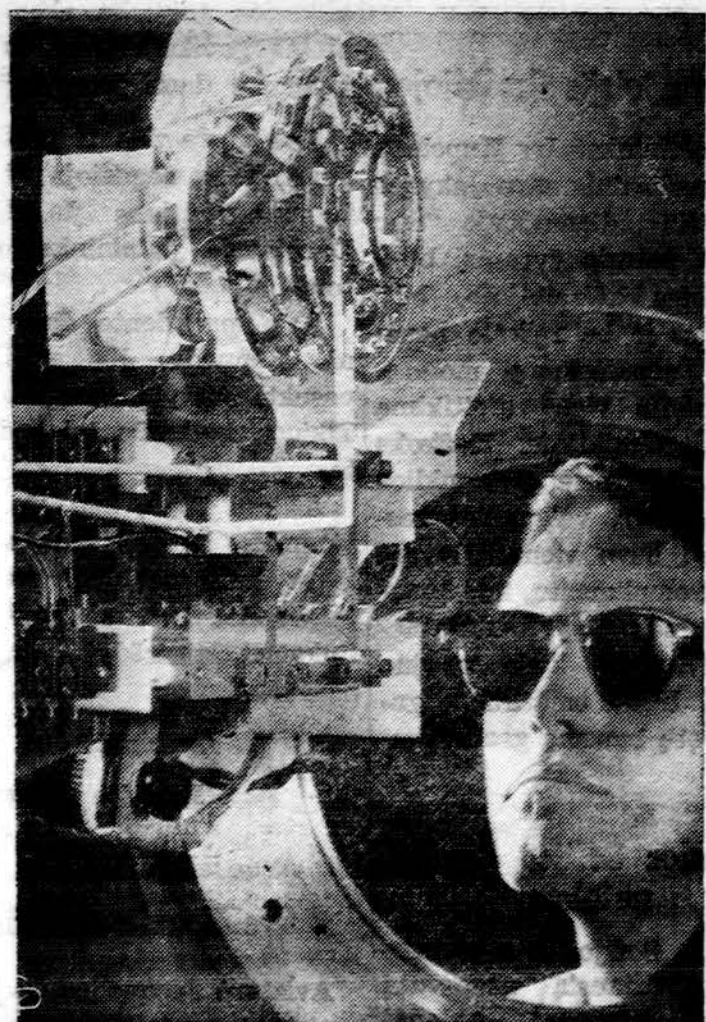
nas mokslinės filosofijos kūrėjų H. Reichenbachas yra išsitaręs, jog pradama suprasti, kad nėra atskirų durų į tiesą mokslui ir atskirų filosofijai.

Religija ir mokslas

Naujoje mokslo eroje įvyksta ir dar vienas svarbus pasikeitimas. Visai keičiasi mokslo ir religijos santykiai. Popiežius Pijus XII yra viešai pareiškęs, kad tikras mokslas nėra priešingas religijai: mokslas už kiekvieną naują atidaro pažinimo durų suranda Dievą. O didis Amerikos mokslininkas A. Compton'as yra išsireiškęs, kad jis yra laimingas, dirbdamas mokslininko darbą šiais laikais, kuomet mokslas ne tik nekludo jam būti tikinčiuoju, bet dar sustiprina jo tikėjimą į Dievą. Šioje mokslo eroje nėra pagrindinė kalbėti apie mokslinę bedievybę.

Naujoje mokslo eroje mokslas, galima sakyti, pasiekė mokslinės minties subrendimą ir kukliai, bet tvirtai eina naujais mokslo keliais vis arčiau tiesos pažinimo, bendradarbiaudamas su kitom žmonijos mintijimo sritim.

Atgarsiai Nr. 4, Venezuelos lietuvių sąjaujos bendruomenės Caracas apyl. valdybos neperiod. leidinys. Tai skoningai išleistas (rotat.), 37 pusl. leidinys. Turinys, be straipsnių, P. Amerikos kolonijų žinių, įdėta daug Eltos ir kt. informacijų iš Lietuvos ir kitų kontinentų lietuvių gyvenimo.

Hughes aviacijos mokslininkas stebi pro langelį naują Tautinės Aeronautikos ir Erdvės Administracijos sukonstruotą ionų motorą, gaminantį energiją elektrifikuotą dalelių srove. Tai gali būti raktas tirti erdvės kelius į kitas planetas. Tokia jėgainė užimtų mažiau vietos ir mažiau svorį, negu koks solidus ar skystas variklis.

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR
AUKSTOS REŠIJS FOTOGRAFIJOS
Mūsų SPECIALIŲ
PRECIN PHOTO STUDIO
4068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.

Alyva, anglis, kūrenimo sistemų
pakeitimai ir pataisymai
BLUEFIRE OIL CO.
DR 3-3683
(24 VAL. TARNYBA)
Žemos kainos, greitis ir
sąžiningas patarnavimas
Atstovas V. DOBA, ME 4-5880

Perskaityt "Draugą", duokite
te jį kitiems pasiskaityti.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• M. Yčas priklauso redakcinei kolegijai (Editorial Board) neseniai pradėjusio cini naujo biologinio žurnalo: "Journal of Theoretical Biology", kurį leidžia Academic Press. Prieš metais Proceedings National Academy of Science U. S. paskelbė studiją: "A ribonucleic acid from yeast related in composition to deoxyribonucleic acid", kurios koautorium yra M. Yčas. Ši darba cituoja ir kiti mokslo žurnalai, kurių tarpe ir bižnelio mėn. "Journal of Bacteriology". Pora ankstesnių M. Yčo straipsnių buvo cituoti "Physiological Review" balandžio numeryje. Pažymėtina, kad Yčo pavarde spausdinama lietuviškojo transkripcijos. Yčas yra State University of New York, Upstate Medical Center personalo narys.

• Joseph X. Danauskas yra koautorium straipsnio Effect of antibiotics on intracellular Salmonella Typhosa, kuris tilpo rugpjūčio mėn. numeryje Journal of Immunology. Tame pat žurnale per kelis ankstesnius metus buvo tilpę dar keli jo straipsniai.

• Justo Kuncaitis su kitu autorium paskelbė straipsnį gegužės mėn. laidoje "The American Review of Respiratory Diseases". Straipsnis pavadin-tas "Empyema due to Salmo-

nella Typhimurium ir tilpo Can-se Reports skyryje. Tame pat žurnale sausio mėn. numeryje tipo straipsnis "Synergistic combinations of Penicillin and Isoniazid in Vitro against M. Smegmatis", kurio autorium yra E. K. M. Vaichulis.

• A. V. Laucius, kurio pavarde iš rusiško vertimo rašoma Lovtsyus, yra dalyvavęs eilėje geologijos darbų, kurie paskelbti "Commission on Absolute Dating of Geological Formations". Ketvirtosios sesijos darbuose jis yra koautorium studijos "The age of some intrusions of the Terskey-Altan Ridge", paskelbtos 1957 m. Penktos sesijos darbuose, išleis-tuose 1958 m., jis yra koauto-rium straipsnio "Argon - method dating of granite pebbles and arkosic sands". Septinto-

sios sesijos darbuose, kurie iš-leisti 1960 m., jo pavarde yra prie studijos: "The argon: po-tassium ration in various por-tions of granite intrusions". Dar kitas iš tos srities mokslis darbas yra paskelbtas Do-klady Akademii Nauk SSSR. Visuose šiuose darbuose šalia Lauciaus dar figūruoja kelios rusiškos pavardės. Šie darbai cituojami veikalė "Geochrono-logy of Rock Systems", kurį išleido New York Academy of Science.

• P. I. Norkūno studija, ku-rią jis buvo patiekęs terapeuti-kių konferencijai Smolenske ir kuri buvo atspausdinta tos konferencijos darbuose, san-traukos formoje buvo atspaus-dinta ir šiame krašte (Gastro-Entereology). Santraukoje dar-bas pavadinamas: "A clinical stu-dy of gastric and duodenal ul-cer".

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Jau dabar siųskite
KALĖDOMS!

DĖL GARANTUOTO PRISTATYMO KREIPKITES I CENTRAL PARCEL SERVICE

PAGRINDINĖ ISTAIGA:
220 South State Street
Tel.: WA 2-9354

NAUJAS SKYRIUS:
2618 West 63rd Street
Tel.: WA 5-2466

Atvykite ir apžiūrėkite mūsų gausų
pasirinkimą prekių dovanoms.

JAU 15 METŲ
PRISTATOM SIUNTINIUS
I LIETUVĄ
— VISADA LAIKU!

SPALIO MĖNESIO IŠPARDAVIMAS

Namų Rakandų, Televizijų,
Pečių, Refrigeratorių ir
Aukšinių Daiktų

Didelis pasirinkimas rakandų, pi-gių ir brangių už žemesnes kainas kaip kitar, lengvais išimokėjimais 2 dalių Parlor setai nuo \$400.00 iki \$88.00 iki \$400.00
3 dalių sectional setai nuo \$148.00
3 dalių miegamąjo kambario setai nuo \$89.00
4 dalių miegamąjo kambario setai nuo \$139.00
5 dalių Dinette setai nuo \$37.00
7 dalių dinette setai \$69.00
9x12 viln. karpetai \$39.00
9x12 Linoleum \$4.95
GAZINIAI PEČIAI, Saldytuvai, Minkštos kėdės, Matracai, Dulkių valytuvai, skalbiamos mašinos, Televizijos, Radios, Phonografai, ir aukšiniai daiktai.

BUDRIK FURNITURE

3241 S. Halsted Street
Tel. CALumet 5-7237

Atdara pirmą, ir ketvirtą vakarais iki 9 val. Sekmadienais 11-5 val. Budriko radio programos selmad. iš stoties WHFC, 1450 kl. nuo 2 iki 2:30 valandos po pietų.

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:
CHEV. FORD, PLYM. \$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS, STU. RAMBLER, BUICK \$15.95
MERCURY, THUNDER, HUDSON \$16.95
CHRYSL. De SOTO, PACKARD \$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC \$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hidraulinis stabdžių sistemos taisymas (cilindrai, vamzdžiai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniausiais įrengimais. Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

JOHN W. PACHANKIS MONUMENTS

C. VITKAUSKAS-VITKUS
6819-21 So. Western
All Phones GR 6-3745

GRAŽIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS

Didžiausias paminklas
svėdiško juodo granito
Chicago apylinkėje
Atdara kasdien ir
sekmad. nuo 9 v. ryto
iki 5 val. popiet

DRAUGAS, šeštadienis, 1961 m. spalio mėn. 14 d.

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA
Geriausios gėles dėl vestuvių, banketų, laidotuvių
ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

J. F. EUDEIKIS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

EDVARDAS SAUNORIS — GELININKAS
Paruošia gėles iš savo šildadaržių vestuvėms,
krikštynoms ir kitoms iškilimėms. Parūpina gėles
ne tik laidotuviams, bet ir gėles sodinti ir puošti
kapus Jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

Petkus

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai MAZEIKA & EVANS

6645 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAŠINOMIS VIEŠA
REpubl 7-8000 REpubl 7-8601

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO MR. NELSON'

SAVININKO
**SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.**
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pateiktas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-8572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. Commodore 4-2222

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1003

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpubl 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

Perskaityt dien. "Draugą", duokite jį kitiems

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue Tel. — GROvehill 6-7575

Chicago 36, Illinois

JOHN PAKEL, Jr. — President

JOHN PAKEL, Sr. — Chairman

Taupykite ir darykite paskolas Amerikos Lietuvių
Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre, 6239-45
South Western Ave., kur Chicago Savings Bendrovė
teikia prielankiausias sąlygas paskolų aplikantams ir
apdrausto patarnavimo taupytams per 37 metus.

CHICAGO SAVINGS yra viena iš idomiausių ir
gražiausių įrengtų Taupymo Bendrovių visoje Chi-
cagoje.

Taupytų patogumui, naujais įrengimais, du di-
deli kiemas, automobiliams (vienas įvažiavimas iš West-
ern Ave.) ir daug nemokamų patarnavimų pinigų
taupantiems nariams.

KVIECIAME!

Current Dividends up to 4 1/4 %

Redaguoja ST. SEMENIENĖ, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. Tel. CLiffside 4-5665; 925-5988

DIDINGAS HIMNAS GAMTOS GROŽIUI

Pasikalbėjimas su dailininke A. Tamošaitiene jos tapybos kūrinių parodos proga Chicagoje

Studijų kelias ir parodos

A. Tamošaitienė plačiai lietuvių visuomenei yra pažįstama seniai, kaip tautinių drabužių stilizuotoja ir meniškų, originalių kilmų aušėja. Jos posūkis į tapybą, meną išaukštinę susidomėjimą ja pačia ir jos menu. Štai pluoštelis jos biografinių žinių, kaip atsakymas į susidomėjimą.

A. Tamošaitienė yra gimusi Zemaitijoje, Vainute. Baigė Dailės mokyklą Kaune, meno žinias gilino Švedijoje ir Austrijoje. Dailininkė su savo pritaikymo meno darbus dalyvavo daugelyje parodų Lietuvoje ir užsieny. Štai keletas svarbesniųjų: 1935 m. Kaune, 1937 m. Tarpautinėje parodoje Paryžiuje, 1938 Berlyno parodoje. 1939 m. New Yorke. (Išvardintose 3-jose užsienio parodose dailininkė yra apdovanota aukso medaliais.) 1948 m. Lietuvių dailės parodoje, Hanau, 1949 ir 1950 Kanados tautinėje parodoje, Toronte, 1949 ir 1958 New Yorke, 1951 ir 1952 Brockton, Mass. Pavienias parodas yra surengus 1948 m. Montrealyje ir 1961 Hamiltone.

Kaip matyti iš dailininkės nuėto kelio, ji yra ne tik asmeniniai pasiekimai pasigėrėtinų laimėjimų, bet ir plačiai pagarsinus Lietuvos vardą, atskleidusi pasauliui kūrybinę, subtilią lietuvių dvasią, už ką jai priklauso savųjų dviguba pagarba, kaip dailininkei ir kaip puikiai Lietuvos ambasdorei.

Naujas posūkis į gamtos būrų

A. Tamošaitienė, pasiekusi gražiausių laimėjimų pritaikomoje dailėje, stipraus meninio impulso vedina, savo tautinio pietizmo lydimu, teptuku rankoje, pasuko į tapybos meną, norėdama plačiau save išsakyti ir šioje srityje. Kai dailininkė pačią gamtą, jos apraškas perleidžia per savo turtingą iliuziją, tai jos kūrinių mintį tegalima atpažinti tik iš pavadinimų, kurių daugumas yra gamtiniai.

Dailininkė iš snaudžiančio miško tankmės renka savitus raštus, pina savitus tinklus; pakrantėse susiranda kūbus, horizontales vertes ir vertikales, visa drauge aplieja spalvų gausa, tai kontrastinėmis, tai harmoningomis, pagaliau apgobia mistikos skraiste. Taip sukūrusi nuostabią žemės grožio dainą ir ją pateikia žiūrovams drobėje. Žiūrovas, priartėjęs prie tokio meno kūrinių, greit pasijunta šio grožio užburtais. Dažnas net nepajėgia savęs pasiklausti, kas jį užburė: kompozicija, koloritas, paveikslas tematika ar visa drauge? Taip dailininkė savo žavinga meno giesmę įneša į gyvenimo kasdienybę džiaugsmo ir praskaidrina žmogaus gyvenimo tragiškumą.

Šių gražių meno laimėjimų proga dailininkė buvo įtraukta pokalbin, kurio mintys, tikimės, bus įdomios ir mūsų skaitytojams.

— Plačiai lietuvių visuomenei esate žinoma, kaip pritaikomojo meno atstovė. Kada pasukote į tapybos sritį ir kas paskatino?

— Meno principai yra tie patys visose dailės šakose, liaudies, pritaikomoje ir gryoje dailėje grožio ir kūrybos esminiai bruožai yra patys.

Z. JUSKEVIČIENĖ

Studijuodama dailę, sužinojau, kad daugelis pačių didžiųjų pasaulio menininkų dirbo lygiagrečiai visose dailės šakose: tapė paveikslus, freskas, darė vitražus, dekoravo keramiką, gamino kilimus, darė kilimų projektus. Jie visose dailės šakose pasireiškė puikia kūryba. Net genialūs mūsų M. K. Čiurlionis taip pat piešė teatro uždangas, darė knygomis viršelius ir t. t. Didžiųjų menininkų pavyzdys ir lietuvių liaudies meno tradicijos paskatino ir mane plačiau išsišakoti dailėje.

riate pati ir kokiai Jus priskiria meno žinovai?

— Meno žinovai labai mėgsta visus menininkus skirstyti, grupuoti, klasifikuoti ir tam tikras sroves. Ir patys menininkai save rikiuoja į vienokias ar kitokias meno sroves. Savo kūryboje aš mėginu ieškoti visai savitos formos, labiausiai man prieinamos ir mėgiamos, kurių galėčiau pasiekti geriausių rezultatų. Mano idealas — būti lyriku tapyboje, reikštis visai savitai, nesirikiuojant į betkokią dailės srovę.

no pasirinktose meno šakose. Žaviuosi visokia kūryba. Tik meno darbe randu tikrą gyvenimo džiaugsmą.

— Gerbiama dailininke, savo meno laimėjimais esate aukštai pakopusi. Iš šios padėties daug kas jus mato ir daugiau jus girdi. Gal norėtumėt ką nors pasakyti savo sešems lietuviams, kurių širdys dar plaka lietuviškuoju grožiu?

— Skaitau kiekvieną lietuvių, kuri tik pagarbiai dėvi tautinius drabužius, lietuvių tautos ambasadorę. Puošniūs, meniškai tautiniai drabužiai yra mūsų tautodailės tradicija. Tad tautodailės tradicija.

A. Tamošaitienė kalba parodos atidaryme. Šalia Z. Kolba ir jaunas Tamošaitienės darbo tautinios rūbųose.

t. y. imtis savo meną kultu, ne tik audiniuose, kilimuose, bet ir tapyboje. Į tapybą pasukau prieš penketa metų.

— Būkite maloni, padėkite eiliniam žiūrovui susivokti jūsų kūryboje. Stebint jūsų kūrinius, pirmasis įspūdis gamtos abstraktus meno. Kiek ilgčiau parymojus ties kūriniu, lyg ir atrandamą logiką, realizmą? Sakysite, kuo iš tikrųjų yra, kokiai meno sričiai jūs priskiriate?

— Esate dviejų meno šakų atstovė — pritaikomojo ir tapybos. Sakysite, ar manote ir ateityje dalintis — dirbti abiejose meno šakose drauge, sekti didžiųjų menininkų pavyzdžiu, ar esate apsisprendusi pasilikti prie vienos šių? Jei taip — tai prie kurios?

— Ieškoti tikrovės kūryboje yra nesvarbu, kurioje medžiagoje ir kurioje šakoje bedirbume. Jaučiu didelį dvasinį patitenkinimą dirbti abiejose ma-

tinų drabužių įsitaikymas ir jų dėvėjimas yra mūsų tautos tradicijų tęsimas, jų gerbimas. Gražūs tautiniai drabužiai yra ne tik asmeninis papuošalas, bet ir visos mūsų tautos pasididžiavimas: jais grožisi ir gėrisi pasaulinio meno žinovai.

(A. Tamošaitienė yra gyvenimo draugė - žmona prof. Tamošaičio, žinomo I. liaudies meno rinkėjo, jo kolekcionuotojo. Kaip žinoma, prof. Tamošaitis yra išleides aštuonias I. liaudies meno knygas.)

Skaitytojų nuomonė

TAUTINIS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE

GENĖ VANAGAITE - GRIGALIČIENĖ

Pedagogas Vaclovas Čižiūnas, su šia knyga ("Tautinis auklėjimas šeimoje") išeidamas į lietuvišką visuomenę, tikėjosi visuomenės dėmesio tautinio auklėjimo, tuo pačiu tautinio išlikimo klausimui. Ar mes parodėme tam klausimui reikiamą dėmesio?

Yra žinoma, kad šis V. Čižiūno knyga susilaukė palankių recenzijų jau prieš 6-7 metus, tačiau autorius savo straipsnyje "Tautinio auklėjimo klausimu", tilpusiame "Drauge" š. m. rugpjūčio 19 d., nusiskundžia, kad iš tėvų pusės jam dar neteko išgirsti nei vieno žodelio, nei vieno šikio ar tokio pasisakymo knygos atžvilgiu.

O kam jeigu ne tėvams ji buvo skirta?

Ši knyga puiki ne tik nagrinėjimams joje vaikų auklėjimo problemomis bendra prasme, bet ir joje paliesti tautinio auklėjimo klausimai, yra iki šių dienų aktualūs ir nepasėję. Autorius, būdamas prityręs pedagogas, atsidūręs tremtyje, vienas pirmųjų pradėjo stebėti tautinio susipratimo trūkumus lietuviškoje šeimoje. Nuširdžiai aiškindamas būdus, kaip galima būtų tų trūkumų išvengti, jis skaitytoją nenuobodžiai veda iki paskutinio knygos puslapio.

Kadangi autorius užsimena apie didelę motinos svarbą ne

tik vaiko fiziniame, bet ir dvasiniame - tautiniame auklėjime, tai mums, motinoms, gali nenoroms kilti klausimas: "Gal ir aš kuo nors galėčiau praturtinti savo vaiko tautinio tobulėjimo akiratį?" Tas įmanoma tik su meile stebinti ir kontroliuojanti savo vaiką ir įgijus jo simpatijų, lengva jis bus įvesti į tikrą lietuvišką kelią. Iš tikrųjų, lengviau bus ir vaikui ir motinai, kai į tą kelią vaikas bus įvestas nuo pat mažens, nenuojaujant ir tai ranka, pasiteisinant laiko trūkumu ir sutinkant su ta mintimi, kad vaikas užtenkamai žinių apie savo kraštą gaus lietuvininėje mokykloje arba kokiame nors lietuviškoje organizacijoje. Teko girdėti, kad vienas lietuvis jaunuolis, užpildamas darbu gauti anketa, įdėdamas užsirašė airių. Didelis traukimas, jog vaikai visai nesi-

gizmas, jog vaikai visai nesi-

Maria Dulce Loynaz

Kai išplauksime į jūrą

Kai išplauksime į jūrą,
aš tau pasakysiu savo paslaptį...
Mano paslaptis panaši
į vilnį ir druską.
Kai išplauksime į jūrą,
tau ją pasakysiu be žodžių:
po apačia ramio vandens,
bėgančio ir neskaidraus,
mano paslaptis praeis
kaip vandens atspindys,
kaip bumblių šakelės
tarp kristolo gėlių...
Kai išplauksime į jūrą,
aš tau pasakysiu savo paslaptį:
mane apgaubia, bet ne vilnis...
mane kartina, bet ne druska...

Kūrimas

Iš pradžių tebuvo vanduo:
kimus vanduo,
be žuvų alsavimo, be krantų,
kurie jį spausių.
Iš pradžių tebuvo vanduo
virš iš Dievo rankos
gimstančio pasaulio...
Tebuvo vanduo.
Dar

žemė neišsikišo pro bangas,
žemė vis dar tebebuvo minkšta ir virpys dumblias...
Nebebuvo mėnesienos apžavų nei salų
kekių... Jauno vandens
išsčiose bremdo kontinentai...
Pasaulio aušra, pasaulio
prabudimas!

Koks paskutinių ugnių gesimas!
Kokia jūra liepsnose po juoda padange!
Iš pradžių tebuvo vanduo.

Iš ispanų kalbos vertė P. GAUCYS

Maria Dulce Loynaz, kubietė, literatūros kritikų laikoma viena pačių žymiausių Lotynų Amerikos poetų. Josios poezijoje atsispiri švelnus kuklumas ir pranciškoniško pobūdžio išsivadėjimas. Ji yra išraiška nepaprastai jautrios būtybės, kurią gyvenimas pažeidžia ir kurio ji šalinasi, identifikudama jį su kukliais kūrinių elementais, belaukiant paskutinio skrydžio. Spausdinami eilėraščiai yra paimti iš rinkinio "Vandens žaidimai".

P. G.

Moterų teisės Graikijoje

Laikraštinkas Irv Kupcinet, turįs kasdieninį savo skyrelį amerikiečių dienraštyje "Sun Times", pataria vyrams, besilankantiems Graikijoje, būti atsargiems ir be reikalo neužkabinėti nepažįstamų moterų. Jis pasakoja vieną atsitikimą Atėnuose, Graikijoje. Kažkoks vyras priejo prie patrauklios jaunos moters, valgančios restorane. Ji buvo viena. Jis pakabė jai komplimentų, kad esanti labai graži. Ar ji kartais napsimastytų vėl kada su juo susitikti? Ir tas smarkuolis gavo... 5 metų bausmę graikų kėlėjime.

Laikraštinkas Irv Kupcinet,

Jis pasakoja vieną atsitikimą Atėnuose, Graikijoje. Kažkoks vyras priejo prie patrauklios jaunos moters, valgančios restorane. Ji buvo viena. Jis pakabė jai komplimentų, kad esanti labai graži. Ar ji kartais napsimastytų vėl kada su juo susitikti? Ir tas smarkuolis gavo... 5 metų bausmę graikų kėlėjime.

Brangiosios Sofijos Barcus netekus

Dėl a. a. Sofijos Barcus mirties nuosirdžiausią užuojautą reiškia dukteriai Aldonai Daukieni su šeima ir giminėms. Plačiau apie velionę bus sekantiame "Mot. Gyvenimo" numery.

KRITIKUOJAMA PREZ. ŽMONA

Panelė Beatrice Vincent, Cleveland Press reporterė, parašė laišką Jacqueline Kennedy, komentodama "keistus rūbus", dėvimus prezidento žmonos. Laiške ji rašė:

"Miela Ponia Kennedy, Ar galėčiau su pagarba Jums priminti, kad tai, ką Jūs dėvite, turi įtakos į jaunas amerikietes, kurios pamėgdžioja Jus. O ligi šiol ta itaka buvo labai abejotina.

Jei madų ekspertai neuokavo, kai jie išrinko Jus viena iš 10 geriausių besirėdančių moterų tarptautinėje scenoje, tai Jūs žinotės ką dėvėti bet kuriuo atveju. Žinoma, ką Jūs dėvėte, neperseniausiai, vizituo-dama Europą, tikrai parodė, kad turite gerą skonį.

Kodėl tada toks keistas ap-
krengimas sekmadieniais, einant į bažnyčią, savo krašte?

Nors, jei tai būtų ir sukurta gabiojo Oleg Cassini, trumpu-tė, aprausta, be rankovių suk-nelė netinka bažnyčiai. Taipgi išlendantieji iš sandalių nuogi kojų pirštai netinka Dievo namuose. Prie to galima pridėti ir nosinę, netvarkingai užmestą ant plaukų ir paristą po smakru. Toks parėdalas tinka grėbiant lauke nukritusius lapus. Bažnyčioje — ne.

Visas šitas suplanuotas paprastumas rūbe atrodytų, kaip geras, švarus juokas — ir grynai Jūsų vienos reikalas, ponie Kennedy, — jei Jūs nebūtumėte prezidento žmona ir pavyzdys jautriai, jaunai Amerikai.

Darbdaviai man pasakoja, kad jaunos mergaitės, ieškančios vietų, kiekvienais metais pasirodo vis netvarkingiau apsirendžiusios. Daugelis yra apsi-vilkusios taip be skonio, kai ateina pasikalbėjimui, kad neįmanoma duoti joms darbo.

Kokia yra viso to priežastis? Jaunieji pamėgdžioja žinomus žmones, kuriuos jie dievina. Daugiausia dainininkes ir aktorės.

Kaip prezidento žmona, ponie Kennedy, Jūs galėtumėte pasukti potvynį gerąja linkme. Tikiuos, kad Jūs tai padarysite.

Aš esu tikra, kad Jūs nenorėtumėte būti prisiminta istorijoje, kaip vienintelė prezidento žmona, kuri nežinojo, kaip tinkamai apsiredyti, einant į bažnyčią".

Gerbianti Jus

Beatrice Vincent"

Greičiausia moteris

Aviatorė Jacqueline Cochran, pasiekusi naują moterų grei-tumo rekordą 842.6 mylias per valandą, sušuko:

"Aš esu greičiausia moteris pasaulyje".

Kailio išmisalai. Christine Christy žiūri per savo kailinę baltą žėbenkščio (minko) skrybelaitę, kurią padarė dviejų dalių Elizabeth iš New Yorko. Ji gali būti dėvima su briliais ir be jų.